

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	38663 Біологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	091 Біологія

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	207
Повна назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Ідентифікаційний код ЗВО	02070832
ПІБ керівника ЗВО	Смоланка Володимир Іванович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	http://www.uzhnu.edu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/207>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	38663
Назва ОП	Біологія
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Термін навчання на освітній програмі	4 р. 0 міс.
Форми здобуття освіти на ОП	заочна, очна денна, очна вечірня
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Біологічний факультет
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	кафедра педагогіки, кафедра філософії, кафедра іноземних мов, факультет математики та цифрових технологій
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	вул. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	198740
ПІБ гаранта ОП	Фельбаба-Клушина Любов Михайлівна
Посада гаранта ОП	зав.кафедри
Корпоративна електронна	lyubov.felbaba-klushyna-acc@uzhnu.edu.ua

адреса гаранта ОП

Контактний телефон гаранта ОП **+38(099)-054-08-89**

Додатковий телефон гаранта ОП *відсутній*

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Підготовка аспірантів на біологічному факультеті ведеться з початку 50-х років, тобто, починаючи з перших випускників факультету. Найбільше аспірантів виконали кандидатські дисертації саме на кафедрі ботаніки під керівництвом проф. Комендара В.І., який підготував 35 кандидатів наук, у тому числі й із Словацької республіки, оскільки був засновником нового напрямку біологічної науки – популяційної біології а також традиційного напрямку – геоботанічного і природоохоронного. Проф. Мандрик В.Ю. заснувала ембріологічний напрямку і підготувала близько 10 кандидатів наук. Проф. Рошко В. Г.(кафедра ентомології) підготував кандидатів наук з ентомологічного напрямку, які нині здатні здійснювати ревізію ентомологічних колекцій по усій Європі. Доц. Крочко О.В. (кафедра зоології) підготував кандидатів наук, які є спеціалістами і галузі орнітології та іхтіології. Тому на біологічному факультеті існують свої наукові школи та мають місце свої наукові традиції.

З реорганізацією освітнього процесу аспірантів у 2016 році для них було розроблено першу освітню програму. У якості загальних дисциплін були запропоновані наступні: Іноземна мова, Теорія і методологія класичної та сучасної філософії, Презентація наукових результатів, Інновації в сучасній педагогіці, Сучасні інформаційні технології, Управління науковими проектами, Створення об'єктів інтелектуальної власності. У 2019 році було здійснено перегляд окремих дисциплін, були внесені зміни у відповідності до конкретних потреб здобувачів і в результаті було введено до ОП такі дисципліни: Іноземна мова для комунікацій у науковому просторі, Презентації наукових результатів та створення об'єктів інтелектуальної власності, Інновації у сучасній педагогіці та проведення навчальних занять. Інші компоненти залишилися без змін. Цикл практичної підготовки, який включав педагогічну практику було замінено циклом професійної підготовки і введено, зокрема, нормативну дисципліну «Філогенетика», оскільки завдяки глибоким знанням цієї дисципліни можна прогнозувати розвиток різних груп організмів та екосистем на різних рівнях їх організації, що є дуже важливим у сучасних умовах змін клімату та антропогенної трансформації середовища існування біологічних видів. Вибіркова компонента не змінилася у загальному, однак наповнення робочих програм дисциплін, які увійшли до ОП суттєво змінилися. Зокрема, у зв'язку з вимогами часу до дисципліни «Екосистемологія з основами фітосозології» було включено теми що висвітлюють зміни природного середовища внаслідок реалізації проектів пов'язаних з відновлюваною енергетикою у гірських регіонах Європи, а також теми, пов'язані з екологічною безпекою (вітрові, сонячні та гідроелектростанції). Розробниками програми виступили завідувачі кафедр біологічного факультету. Керівник групи забезпечення - проф. Фельбаба-Клушина, яка веде активну природо-охоронну діяльність в Україні, бере участь у розробці ключових природоохоронних документів національного рівня, зокрема це стосується Зеленої книги України, періодично бере участь у розробці регіональних стратегій розвитку Закарпаття, веде активну громадську діяльність по недопущенню впровадження таких економічних проектів, які несуть загрозу природним екосистемам (вітрові електростанції на Боржавському масиві).

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року та набір на ОП

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року			У тому числі іноземців		
			ОД	ОВ	З	ОД	ОВ	З
1 курс	2019 - 2020	11	9	2	0	0	0	0
2 курс	2018 - 2019	5	4	1	0	0	0	0
3 курс	2017 - 2018	8	5	3	0	0	0	0
4 курс	2016 - 2017	5	2	3	0	0	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні

перший (бакалаврський) рівень	12084 Біологія
другий (магістерський) рівень	8483 Біологія
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	38663 Біологія

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	138687	42267
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	120923	30667
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	17765	11601
Приміщення, здані в оренду	11601	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- ☐ щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- ☐ щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>ОНП Біологія 091.pdf</i>	5wOyqxEiw/1m6g2X807RZ26BjJD+88ov/faKxn3JBq4=
Навчальний план за ОП	<i>Навчальний план Біологія 091.pdf</i>	3N/kcbCWHCMeB4XeaEqDIPpfBaWppoAb3wUWtj1F+R4=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>rec-02.pdf</i>	jjelrKuQG9ZoyO2jC7x9nbDdUt6loL81nJuh+ju4OEY=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>rec-01.pdf</i>	DEz36ecgkSTxaiMdPFIkIB3+0tOv23h7Rr6Hc9GvIJ8=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>rec-03.pdf</i>	xdStK448LqNJe6qQMpa0ixn1hpdpa7Z6YcjYw2PbYqA=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Метою ОНП є підготовка висококваліфікованого, фахівця з ступенем «доктор філософії» в галузі природничих наук за спеціальністю 091 – «Біологія», який здатний проводити самостійну науково-дослідну діяльність в галузі біології.

Унікальність програми полягає у включенні до дисциплін таких тем, у яких викладачі ДВНЗ «УжНУ» є особливо компетентними або мають власні концептуальні підходи до окремих наукових питань. Українські Карпати, де проводяться наукові дослідження викладачів та аспірантів, є найважливішим осередком біорізноманіття України та екологічним донором для України та Європи, тому викладачі біологічного факультету володіють найсучаснішими методиками вивчення різних груп живих організмів та їх угруповань й екосистем в цілому (наприклад, пралісові екосистеми, що в Україні мають місце виключно в Українських Карпатах), мають власні наукові ідеї стосовно охорони видів та екосистем. Прикладом цього є те, зокрема кафедра ботаніки є одним з найвагоміших центрів розвитку популяційної біології та геоботаніки на Україні. Тому, оволодівши освітньою програмою, запропонованою біологічним факультетом ДВНЗ «УжНУ», здобувач здатний, окрім науково-дослідної діяльності, здійснювати оцінку загроз довкіллю внаслідок втілення будь-яких економічних проектів у регіоні, брати участь у розробці регіональних стратегій розвитку регіону, тощо. Згідно з цим, до робочих програм «Екосистемологія...» та «Біогеоценологія....» включені теми що розкривають вищезгадані питання.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Цілі ОП «Біологія» відповідають місії та стратегії ДВНЗ «УжНУ» згідно з «Концепцією інноваційного розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет» на 2015-2025 рр.» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8662>). До комплексної місії ЗВО входить формування та підготовка фахівців, здатних до проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень. Це також підтверджується стратегічними напрямками: якість підготовки фахівців; інноваційний розвиток науки і технологій; інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір. Це відображено у меті пропонованої ОП, яка полягає у підготовці висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця з ступенем «доктор філософії» в галузі природничих наук за спеціальністю 091 – «Біологія», який здатний проводити самостійну науково-дослідну, науково-педагогічну, науково-практичну та організаційну діяльність в галузі біології та споріднених областях.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми

ОП спрямована на актуальні аспекти спеціальності, в рамках якої можлива подальша наукова та викладацька кар'єра. Набуття необхідних дослідницьких навиків для наукової кар'єри, викладання спеціальних дисциплін в галузі біології, а також комерціалізації результатів дослідницької діяльності та трансферу технологій. Ознайомлення з міжнародними наукометричними базами даних та особливостями апробації результатів дослідження у наукових виданнях, що індексуються у них. Виходячи з інтересів здобувачів, до ОП включені такі програмові результати навчання, як: сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі біології та суміжних галузей знань (ПРН 1.1), фундаментальні праці провідних зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження (ПРН 1.2), Принципи планування та фінансування науково-дослідної роботи та структури кошторисів на її виконання (ПРН 1.3), та ін.

- роботодавці

ОП сформована так, щоб забезпечити випускника знаннями, що необхідні для сучасного науковця та викладача з ЗВО. Внесення до ОП наступні програмові результати навчання: вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі біології (ПРН 3.1), кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами (ПРН 3.2), професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності (ПРН 3.3.), ефективно працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії (ПРН 3.4), уміти використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел (ПРН 3.5). Поряд з цим, вважаємо, для працедавців важливими будуть і програмові результати навчання, що стосуються автономії та відповідальності здобувача та наявні в ОП: Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації (ПРН 4.1), діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності, на основі етичних міркувань (мотивів) (ПРН 4.2), самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень (ПРН 4.3), приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети (ПРН 4.4.).

- академічна спільнота

ОП спрямована на підготовку сучасного науковця, здатного здійснювати пошук, аналізувати і критично оцінювати інформацію з різних джерел, застосовувати знання для розв'язування задач синтезу та аналізу елементів, характерних обраній галузі наукових досліджень, моделювати явища та процеси у біології, застосовувати системний підхід, інтегруючи знання з інших дисциплін під час розв'язання теоретичних та прикладних задач, саме тому до неї включено наступні програмові результати навчання: формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя (ПРН 2.1), формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження (ПРН 2.2), проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань (ПРН 2.3), здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми (ПРН 2.8), визначати інформаційну цінність джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами (ПРН 2.9), визначати принципи та методи дослідження, використовуючи міждисциплінарні підходи (ПРН 2.10).

- інші стейкхолдери

ОП спрямована на підготовку співробітників об'єктів ПЗФ, здатних здійснювати моніторингові дослідження розвитку екосистем, розробляти наукові проекти, присвячені дослідженням біорізноманіття та управління розвитком природоохоронних територій, цьому сприяють наступні ПРН у ОП: вміти формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій) (ПРН 2.4),

формулювати наукову проблему з огляду на стан її наукової розробки та сучасні наукові тенденції(ПРН 2.5), формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми (ПРН 2.6), аналізувати наукові праці в галузі біології, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання(ПРН 2.7).

ОП спрямована на підготовку спеціалістів департаментів екології, здатних приймати рішення стосовно доцільності втілення тих чи інших економічних проектів на території конкретного регіону, планувати розвиток природно-заповідного фонду, організовувати і аналізувати роботу по визначенню природних та експлуатаційних запасів природної сировини ягід, лікарських рослин, грибів тощо. Ці цілі відбиті у наступних ПРН у ОП: вмінні готувати запити на отримання фінансування, звітну документацію (ПРН 2.11).

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Антропогенне і техногенне навантаження на навколишнє природне середовище призводить до підвищення рівня екологічної небезпеки. Разом з тим, у регіоні Українських Карпат прослідковується тенденція до непередбаченої монетизації природних ресурсів, зокрема, розбудова вітроелектростанцій, гідроелектростанцій, використання лук для посівів олійних культур (рапс), які значною мірою виснажують ґрунти та інші види антропогенної діяльності. Тому час вимагає підготовки висококваліфікованих фахівців з біології, потреба в яких постійно зростає.

Поряд з цим, висококваліфікованих фахівців-біологів потребують діагностики лабораторії, центри репродуктивної медицини, освітні заклади різного рівня, у якості наукових співробітників їх потребують лісництва, об'єкти ПЗФ, органи місцевого самоврядування тощо.

Ці цілі відбиті у наступних ПРН у ОП: ефективно працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії (ПРН 3.4), уміти використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел (ПРН 3.5).

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики є однією з інтегральних компетенцій здобувача, що сформована на базі потреб галузевого та регіонального контексту.

Розглядаючи регіональний аспект відмітимо, що зокрема Закарпатська область характеризується значним відсотком об'єктів ПЗФ у сукупності із впливом природно-антропогенних чинників. У зв'язку з цим, підприємства краю потребують фахівців з глибокими знаннями біології та екології. Введення такої дисципліни, як «Біогеоценологія з основами охорони екосистем» дозволяє бачити проблематику у комплексі.

Виходячи з інтересів галузевого та регіонального контексту, до ОП включені такі програмові результати навчання, як: знати принципи планування та фінансування науково-дослідної роботи та структури кошторисів на її виконання(ПРН 1.3), формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя (ПРН 2.1), проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань (ПРН 2.3), здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми (ПРН 2.8)

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

У процесі формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП в галузі біології було враховано досвід таких ЗВО: Навчально-науковий центр "Інститут біології та медицини" Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка (методи викладання освітніх дисциплін, система оцінювання), Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Факультет біології, екології та медицини (стимулювання інтелектуальної зацікавленості та критичної компетентності), Пряшівський університет у м. Пряшів, Словацька Республіка (вибір освітніх компонентів).

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Стандарт на даний момент не затверджений

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Згідно з національною рамкою кваліфікацій третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти передбачає, наступну компетентність здобувача: здатність особи розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке

переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, що цілком відбито в ОНП «Біологія», де основною компетенцією наводиться: здатність формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя (ПРН 2.1), здатність формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження (ПРН 2.2), здатність проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань (ПРН 2.3).

Поряд з цим, внесення до ОП наступні програмові результати навчання: вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі біології (ПРН 3.1), кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами (ПРН 3.2), професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності (ПРН 3.3.), ефективно працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії (ПРН 3.4), уміти використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел (ПРН 3.5).

Поряд з цим, вважаємо, для працевластувачів важливими будуть і програмові результати навчання, що стосуються автономії та відповідальності здобувача та наявні в ОП: Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації (ПРН 4.1), діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності, на основі етичних міркувань (мотивів) (ПРН 4.2), самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень (ПРН 4.3), приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети (ПРН 4.4.)

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЕКТС)?

35

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЕКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

35

Який обсяг (у кредитах ЕКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

12

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності 091 Біологія, та полягає у набутті необхідних дослідницьких навиків для наукової кар'єри, викладання спеціальних дисциплін в галузі біології, а також комерціалізації результатів дослідницької діяльності та трансферу технологій.

ОП спрямована на актуальні аспекти спеціальності, в рамках якої можлива подальша наукова та викладацька кар'єра. Набуття необхідних дослідницьких навиків для наукової кар'єри, викладання спеціальних дисциплін в галузі біології, а також комерціалізації результатів дослідницької діяльності та трансферу технологій. Ознайомлення з міжнародними наукометричними базами даних та особливостями апробації результатів дослідження у наукових виданнях, що індексуються у них. Виходячи з інтересів здобувачів, до ОП включені такі дисципліни, як «Філогенетика», «Біогеоценологія з основами охорони екосистем», «Теоретична біологія», «Екосистемологія з основами фітосозології», «Еволюційна біологія» та «Досягнення сучасної біології», що забезпечує знання сучасних тенденцій розвитку і найбільш важливих наукових досягнень у галузі біології, а також у суміжних галузях.

ОП сформована так, щоб забезпечити випускника знаннями, що необхідні для сучасного науковця та викладача з ЗВО. Внесення до ОП дисципліни «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять» забезпечує формування знань з педагогічної інноватики. У комплексі з науково-педагогічною практикою це дозволяє підготувати випускника ОП до педагогічної діяльності. Публікація результатів дослідження у наукових виданнях та апробація на наукових конференціях надає досвід методичної та науководослідної роботи забезпечується у курсі: «Презентація наукових результатів, створення об'єктів інтелектуальної власності та управління науковими проектами».

ОП спрямована на підготовку сучасного науковця, здатного здійснювати пошук, аналізувати і критично оцінювати інформацію з різних джерел, застосовувати знання для розв'язування задач синтезу та аналізу елементів, характерних обраній галузі наукових досліджень, моделювати явища

та процеси у біології, застосовувати системний підхід, інтегруючи знання з інших дисциплін під час розв'язання теоретичних та прикладних задач.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії за ОНП «Біологія» забезпечується низкою положень, зокрема, про положення про індивідуальне навчання <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20152>, також положення про організацію освітнього здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262a> також індивідуальним навчальним планом здобувача, який після обговорення на кафедрі та науковій раді факультету затверджується Вченою радою університету. Для забезпечення формування індивідуальної траєкторії використовується блок вибіркових дисциплін. Вибір наукової теми також формує індивідуальну траєкторію.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Положення про вільний вибір траєкторії навчання <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22963> Здобувачі мають можливість самостійно обирати дисципліни з блоку вибіркових дисциплін. За погодженням з керівником подають до деканату заяву про намір вивчати вибрані дисципліни. Дисципліни, що пропонуються на вибір здобувачам, визначені у ОП та відповідно у навчальному плані. Здобувачі інформуються перед початком навчання про можливості вибору. Перелік вибіркових дисциплін та їх робочі програми розміщені на сайті біологічного факультету <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/.cat/faculty-biolog>. Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Здобувачам забезпечено можливість проведення наукових досліджень та науково-педагогічної практики. Здобувачі мають можливість проводити польові дослідження на біологічній базі ДВНЗ «УжНУ». На підставі укладених угод з природно-заповідними об'єктами, зокрема, НПП «Синевир», Ужанським НПП та НПП Зачарований край, здобувачі мають можливість проводити дослідження на територіях цих об'єктів ПЗФ. Результативність практичної підготовки також забезпечується участю у міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях; публікацією результатів своїх наукових досліджень у фахових наукових виданнях, зокрема, у журналі «Вісник Ужгородського університету. Серія: Біологія».

Практична підготовка формує такі компетентності: інтегральну (здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі екології й охорони природи, проводити дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке осмислення наявних та створення нових цілісних знань, а також практичне впровадження отриманих результатів; загальні (системні знання сучасних методів проведення досліджень у галузі біології і в суміжних областях, критичний аналіз, оцінювання і синтез нових ідей, уміння ефективно спілкуватися з науковою спільнотою та громадськістю з актуальних питань біології та збалансованого природокористування, здатність до саморозвитку і самовдосконалення протягом життя.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Формуванню соціальних навичок сприяє участь у конференціях та науково-педагогічна практика, що дозволяє сформувати у здобувача відповідні комунікаційні навички. Соціальні навички закріплюються у результаті вивчення дисциплін «Теорія та методологія класичної та сучасної філософії», «Презентація наукових результатів, створення об'єктів інтелектуальної власності та управління науковими проектами», «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять».

Загалом, майже усі дисципліни тією чи іншою мірою дозволяють набути соціальні навички, однак, найбільш важливими з цієї точки зору є курси педагогіки та філософії. Окрім класичних аудиторних лекцій при необхідності використовується проведення дистанційного навчання і аналізу знань, практичні заняття, самостійна робота здобувачів, залучення їх до виконання наукових проектів тощо. ОП сформована так, що дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Цьому сприяють наступні, відбиті у ОП програмові результати навчання: ПРН 3.1, ПРН 3.2, ПРН 3.3., ПРН 3.4, ПРН 3.5.

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт наразі відсутній

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Аудиторні заняття складають третину від загальної кількості кредитів ЄКТС, самостійна робота – відповідно дві третини. З 396 годин контактних (аудиторних) занять лекції складають 182 години, практичні заняття 214 годин, самостійна робота – 654 години. Такий розподіл зумовлений націленістю на фундаментальність підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти. Ефективна організація самостійної роботи досягається також завдяки використанню системи онлайн-навчання, впровадженій у ДВНЗ «УжНУ» (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>). На цьому сайті представлені дисципліни навчального плану, проводиться тестування знань, оцінюється якість засвоєння матеріалу, студенти мають змогу отримувати навчально-методичні матеріали до відповідних курсів. З боку здобувачів на ресурс scarg не було.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна форма навчання відсутня.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/abiturient/phd>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Вступ до аспірантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до Порядку підготовки, Умов прийому, Правил прийому та цих Правил прийому до аспірантури та докторантури. Для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії до ДВНЗ «УжНУ» приймаються особи, які здобули ступінь магістра (освітньокваліфікаційний рівень (далі – ОКР) спеціаліста). Вступні випробування до аспірантури складаються з: – вступного іспиту із спеціальності 091 Біологія (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з спеціальності 091 Біологія); – вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької або французької) в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Згідно з «Правилами прийому на навчання до аспірантури та докторантури УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11081>): програми вступних випробувань, які розробляються кафедрою і затверджуються головою приймальної комісії не пізніше, ніж за три місяці до початку прийому документів; не допускається введення до вступних іспитів завдань, що виходять за межі зазначених програм; програми вступних випробувань оприлюднюються на веб-сайті Університету: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/7570>. Презентація дослідницьких пропозицій чи досягнень – форма вступного випробування, яка полягає в заслуховуванні та обговоренні наукового повідомлення вступника.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється в ДВНЗ «УжНУ» Положенням про академічну мобільність <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8324> та Положенням про перезарахування кредитів <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20131> та Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

За спеціальністю 091 Біологія практики застосування даних положень не було.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Регулюється Положенням про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>.

Результати навчання, здобуті у системі неформальної освіти, визнаються у порядку, визначеному законодавством України та розробленим Положенням ДВНЗ «УжНУ»

Право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, поширюється на здобувачів ДВНЗ «УжНУ» усіх рівнів вищої освіти.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

На ОП таких прецедентів не було.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

ОП передбачає очну та заочну форми навчання, в межах яких передбачені наступні форми організації освітнього процесу: навчальні заняття (лекція, семінарське, практичне, індивідуальне заняття, консультація); самостійна робота здобувача (самостійне опанування освітніх компонентів, виконання дисертаційної роботи); практична підготовка (науково-дослідницька робота); контрольні заходи (іспит, залік, контрольні роботи, тощо), що в повній мірі відповідають Положенню про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>

Конкретні форми зазначені у Робочих програмах навчальних дисциплін (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24958>).

Досягненню програмних результатів навчання також сприяють підготовка оглядів сучасної наукової літератури у рамках вивчення дисциплін спеціальності, вивчення методологічних підходів презентації наукових результатів, створення об'єктів інтелектуальної власності та основ управління науковими проектами, підготовка словників, перекладів, анотацій, рефератів, власних доповідей іноземною мовою (англійська, німецька, французька) у рамках вивчення іноземної мови для комунікації у науково-педагогічному середовищі, вивчення теорії та методології класичної та сучасної філософії, статистичне опрацювання результатів досліджень у межах дисципліни сучасні інформаційні технології.

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Головним принципом студентоцентричного навчання є можливість вибору здобувачем форми навчання – денної чи заочної. Студентоцентричне навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти у процесі реалізації ОП забезпечується за рахунок: - залучення стейкхолдерів до формування освітніх програм; вибір здобувачами дисциплін відповідно до специфіки їх наукового дослідження, що регламентується нормативним документом «Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951>) та «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>. Рівень задоволеності здобувачів освіти методами навчання і викладання досліджується через анкетування та опитування, що регламентується документом «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>). За результатами поточного моніторингу рівня задоволеності здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії освітньо-науковою програмою виявлено, що здобувачі, в цілому, задоволені.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Відповідність методів навчання і викладання на ОП базуються на принципах академічної свободи здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і полягають у вільному виборі спеціальності підготовки; вільному виборі наукового керівника (керівників); вільному виборі тематики та напрямку наукового дослідження; вільному виборі підрозділу, на базі якого закріплюється здобувач, виконуватиме наукові дослідження.

Також ОП включає 5 обов'язкових нормативних навчальних дисциплін в циклі загальної підготовки та 3 дисципліни вільного вибору аспіранта в циклі професійної підготовки, де здобувач обирає з переліку дисципліни за власним вибором.

Методи навчання і викладання дозволяють реалізувати принципи академічної свободи, оскільки передбачається їх максимальна варіативність, урахування свободи слова і творчості, які реалізуються в авторських програмах. Профільні навчальні дисципліни методологічно різноманітні. ОП передбачає самостійну творчу діяльність здобувачів ВО, яка ґрунтується на принципах свободи

творчості завдяки використанню частково-пошукового та дослідницького методів навчання, а також на принципі свободи вибору, у тому числі, в контексті визначення тематики наукового дослідження. Дотримання вимог академічної свободи та доброчесності в ДВНЗ «УжНУ» регламентується нормативним документом «Положення про академічну доброчесність в «Ужгородському національному університеті» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>).

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних РН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів розміщена у вільному доступі на сайті Університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24958>), і є доступною для ознайомлення в паперовому вигляді на кафедрах, доводиться до відома здобувачів наукового ступеня на першому аудиторному занятті у формі фронтальної бесіди викладача зі здобувачами. Графіки організації освітнього процесу, розклади занять та консультацій, атестаційних тижнів (сесій) та можливі зміни у них оприлюднюються на сайті Університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/5962>) та на стендах та кафедр. Кожен аспірант може отримати індивідуальну консультацію викладача через електронну пошту чи безпосередньо під час консультацій (графік консультацій та контактна інформація є у відкритому доступі на стендах кафедр). Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/16074>).

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

У Статуті ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>) відмічено, що одним з головних завдань Університету є провадження освітньої та наукової діяльності, здійснення підготовки фахівців з вищою освітою за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами на трьох рівнях вищої освіти. Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951>) зазначає, що він в Університеті базується на принципах науковості і пріоритетною є науково-дослідна робота. Документи, які регламентують оформлення та виконання кваліфікаційних робіт (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11070>, <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11106>), пояснюють, що зазначені форми робіт мають бути експериментальними та повинні містити результати власних теоретичних і прикладних досліджень. На факультеті працює рада молодих вчених, що діє на підставі відповідного положення (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5620>). Методи експериментальних досліджень, що опановуються під час реалізації ОП, дозволяють здобувачам отримати достійний матеріал для презентування (кафедрам, на конференціях, у тезах, статтях, проектах, роботодавцям тощо) (<https://biology.univ.kiev.ua/news/latest-news/1997-viii-z-jizd-ukrajinskogo-biofizichnogo-tovaristva-2.html>, <https://biology.univ.kiev.ua/news/latest-news/1775-studentski-vrazhennya-pro-konferentsiyu-bioresursi-ta-virusi-2.html>). Протягом 5 років (2016-2020 рр) аспіранти біологічного факультету, ДВНЗ «УжНУ» та Ніредьгазького університету приймають участь у Конференціях студентів та молодих вчених на базі обох навчальних закладів (Когуч Т.Т., Федьків О.) У рамках договору про академічну мобільність між Кошицьким університетом ветеринарії і фармації в рамках проекту ERASMUS+ аспіранти (Когуч Т.Т., Перестюк А.М.) пройшли стажування. Аспірантка Когуч Т.Т. у 2017 році прийняла участь у «Екологічному конгресі 2017» у Кайсері, Туреччина; конференції «Фіто- та Апітерапевтичні дні», Кошице; Навчальному семінарі у Нітрі у рамках Міжнародного проекту „Farmers Educa – Neglected and Underutilized Species in the Socio-Economic Rural Devepoment” 2017-2018. На базі біологічного факультету проходять стажування науковці з університетів згідно договорів про академічну мобільність, які проводять семінари та практикуми з аспірантами. На базі кафедри генетики, фізіології рослин і мікробіології у квітні 2018 року пройшла стажування викладач кафедри біотехнології Університету у Клуші (Румунія) Rahella Carpa за напрямком мікробіологія. В рамках стажування провела майстер-клас, на якому аспіранти оволоділи новими методиками. Аспіранти приймають участь у конкурсах «Стартап УжНУ». У 2018 р. Когуч Т.Т. входила до складу команди, що здобула 2 місце на конкурсі.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Освітньо-наукова програма була переглянута на засіданні Вченої ради біологічного факультету (прот. № 7 від 26.02.2019 р.) і затверджена Рішенням Вченої ради, щодо внесення змін до освітньо-наукових програм та навчальних планів (прот. №7 від 05.06.2019) та введена в дію наказом ректора № 294/01-04 25.06.2019 р.

Науково-педагогічні працівники щорічно оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, що регламентується нормативними документами (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951>). Змістова складова робочих програм навчальних дисциплін «Теоретична біологія» і «Досягнення сучасної біології» була переглянута і затверджена на засіданні кафедри генетики, фізіології рослин і мікробіології (протокол №9 від 24.01.2019); дисциплін «Біогеоценологія з основами охорони екосистем» та «Екосистемологія з основами фітосозології» - на

засіданні кафедри ботаніки (протокол №7 від 19.02.2019); дисциплін «Еволюційна біологія» та «Філогенетика» - на засіданні кафедри зоології (протокол №8 від 23.01.2019).

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. ОП розроблена з урахуванням зарубіжного досвіду підготовки здобувачів наукового ступеню, набутого науково-педагогічними працівниками під час закордонних стажувань, участі в міжнародних конгресах, конференціях, а також сучасних наукових тенденцій та трендів. Здобувачі освіти мотивовані проводити моніторинг новітніх наукових тем, готувати доповіді за програмами навчальних дисциплін, приймати участь в конференціях, наукових/навчальних/стипендіальних програмах, проектах.

Діяльність в даному напрямі регламентується рядом положень, що стосуються академічної мобільності здобувачів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8324>; <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20131><https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10779>) та стратегією інтернаціоналізації ДВНЗ «УЖНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20139>). Були проведені заходи для розширення міжнародного співробітництва, зокрема укладено наступні договори про співпрацю за участю біологічного факультету з: кафедрою екології Пряшівського університету (Словаччина), Кошицьким університетом ветеринарії і фармації. Договір академічної мобільності Erasmus + (Словаччина), Ніредьгазьким університетом в рамках Меморандуму (Memorandum of understanding for research cooperation 30.11.2015) (Угорщина), Співпраця з Kilis 7 Aralik University «Mevlana programy» (Туреччина), Договір між ДВНЗ «УЖНУ» та Університетом у Тіареті (Алжир).

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

ОНП передбачено такі форми контрольних заходів як: поточний семестровий контроль (тестування, презентації, доповіді, розрахункові завдання, виконання завдань контрольних робіт) та підсумковий контроль (залік, іспит за програмою підготовки), проведення якого визначається відповідним положенням (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>) та публічний захист дисертаційної роботи. Форми та методи оцінювання забезпечують валідність (об'єктивність та повноту) оцінювання успішності здобувачів та встановлення факту досягнення результатів навчання, що регламентуються положенням про оцінювання (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/16074>). Форми контрольних заходів зазначені у Робочих програмах конкретних освітніх компонентів (навчальних дисциплін). Зазвичай, поточний семестровий контроль здійснюється таким чином: навчальна дисципліна ділиться на логічно-пов'язані змістові модулі, які, переважно, завершуються модульною контрольною роботою чи модульним тестом (простим, комбінованим, перехресним, розширеним і т.д.). Окремо можуть бути оцінені (якщо це передбачено Робочою програмою) інші форми: доповіді, розрахункові завдання тощо. Мінімальний пороговий рівень оцінки за кожним запланованим для освітнього компонента результатом навчання визначається відповідною робочою програмою. Різноманітність вказаних форм поточного контролю, їх різноплановість, змістове наповнення, системність та періодичність застосування дозволяють об'єктивно оцінити ПРН.

Підсумкова оцінка з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума балів за всіма, успішно оціненими, результатами навчання. При цьому перевіряються всі ПРН (алгоритми таких перевірок вказані у Робочих програмах конкретних освітніх компонентів). За умови іспиту, підсумкова оцінка визначається як сума балів за всіма, успішно оціненими, результатами навчання під час семестру (можуть перевірятися всі ПРН) та оцінка, що отримана під час іспиту (перевіряються переважно теоретично орієнтовані ПРН).

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Форми контрольних заходів прописані у самій ОНП, деталізуються навчальними планами та робочими програмами навчальних дисциплін. Всі програми оприлюднені на сайті Університету. Оцінювання результатів навчання здійснюється на принципах об'єктивності, систематичності, плановості, прозорості, доступності і зрозумілості методики оцінювання. Критерії та методи оцінювання доводяться до відома здобувачів заздалегідь і визначаються нормативними документами: Полож. про оцінювання навчальних досягнень (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/16074>), «Полож. про порядок та методику проведення семестрових (курсових) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>).

Наприклад навчальна дисципліна «Досягнення сучасної біології» є складовою освітньо-наукової програми підготовки в аспірантурі з напряму підготовки 09 – Біологія, спеціальності 091 – Біологія. Дана дисципліна є вибірковою. Викладається у 2 семестрі 1 року навчання. Загальний обсяг годин – 180 (6 кредитів ECTS), з них 60 аудиторних (30 год. лекцій і 30 практичних занять), самостійна робота здобувачів становить 120 годин. Підсумковий семестровий контроль здійснюється у вигляді іспиту.

Дисципліна структурована на 2 модулі. Контроль знань і розподіл балів, які отримують аспіранти, здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Поточний семестровий контроль здійснюється у вигляді тестування, підготовки презентацій, доповідей, контрольних робіт).

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Здобувачі наукового ступеню мають можливість ознайомитися із Робочими програмами на кафедрах, що забезпечують відповідні навчальні дисципліни (паперовий варіант - оригінал) та на сайті Університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24958>). Графік підсумкового оцінювання формується заздалегідь (щонайменше за місяць до проведення) та оприлюднюється на сайті ВНЗ (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/science-aspirant/asp_anounces).

Форма проведення підсумкового контролю, особливі вимоги щодо процедури проведення та засоби контролю доводяться до відома здобувачів завчасно. До моменту проведення іспиту здобувачі обов'язково інформуються про кількість балів, отриманих ними протягом семестру. Вимоги щодо надання здобувачам інформації стосовно форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання зазначені в Положенні про організацію освітнього процесу у В УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951>), Порядку проведення семестрового оцінювання та підсумкового семестрового контролю <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>). На початку викладання відповідної дисципліни здобувачам повідомляють про наявність Робочої програми (в тому числі і її електронного варіанту), про форми контролю та критерії оцінювання.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Освітньо-наукова програма «Біологія» підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальністю 091 «Біологія» розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII та на підставі проекту стандарту вищої освіти зі спеціальності 091 «Біологія» за третім рівнем вищої освіти

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів регулюється Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>, Положенням про організацію освітнього процесу в Ужгородському національному університеті (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951>), Положенням про порядок та методику проведення семестрових екзаменів та заліків <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>, Положенням про оцінювання. У Робочих програмах зазначено процедури проведення контрольних заходів, складовими яких є шкала оцінювання навчальних досягнень здобувачів, критерії, залікові та екзаменаційні вимоги тощо. Доступність даних документів для учасників освітнього процесу забезпечується розміщенням їх на офіційному сайті Університету.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Об'єктивність екзаменаторів та процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються процедурами, які встановлені наступними нормативними документами: Етичний кодекс ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22896>) Положенням про організацію освітнього процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951>), Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>), та базуються на засадах, висвітлених в Статуті Університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>). Для запобігання конфлікту інтересів в разі наявності скарг від студентів щодо необ'єктивності поточного чи підсумкового оцінювання за рішенням деканату створюється комісія, до складу якої входять заступник декана з науково-педагогічної роботи, завідувач кафедри, та викладач зі складу групи забезпечення ОП. За час дії ОП конфлікту інтересів зафіксовано не було. Порядок проведення семестрового оцінювання та підсумкового семестрового контролю» в Університеті оприлюднено на офіційному сайті.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок повторного проходження контрольних заходів визначений Положенням про організацію освітнього процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951>). Повторне складання семестрового контролю може відбуватися у випадку отримання незадовільної оцінки та порушення процедури оцінювання. Умови, за яких приймається рішення про надання студенту можливості скласти академічну заборгованість або отримати (у разі документально підтверджених поважних причин) індивідуальний графік для складання семестрового контролю, визначено у Положенні про

порядок оцінювання знань здобувачів Університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/16074>). Здобувачам, які під час підсумкового (семестрового) контролю одержали незадовільну оцінку не більше ніж з трьох дисциплін (незалежно залік чи екзамен), дозволяється ліквідувати академзаборгованість у терміни, визначені деканатом. Повторне складання екзаменів та заліків допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві, другий - комісії під головуванням зав. кафедри. Ліквідація академзаборгованості здійснюється згідно з графіком, затвердженим деканом факультету. Дана процедура регламентована положенням про порядок та методику проведення семестрових (курсових) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>).

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження та розгляду апеляційної скарги визначається у Положенні про організацію освітнього процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951>) та Порядком оскарження результатів (апеляції) оцінювання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22967>). Випадків оскарження процедури проведення та оцінювання результатів контрольних заходів на ОП зафіксовано не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники ОП. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності закріплені у Положенні про академічну доброчесність (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>).

В Університеті є Комісія з питань академічної доброчесності та етики - це незалежний орган, що діє в «УжНУ» з метою забезпечення моніторингу дотримання членами університетської спільноти морально-етичних та правових норм. До складу Комісії входять: проректор з наукової роботи, проректор з науково-педагогічної роботи, декани факультетів, відповідальна особа з питань запобігання та виявлення корупції, начальник навчального відділу, начальник юридичного відділу, начальник відділу моніторингу якості освіти, голова первинної профспілковою організації викладачів і співробітників Університету, голова первинної профспілковою організації студентів, аспірантів і докторантів Університету, голова Студентської ради Університету. Склад Комісії є мобільним і формується наказом ректора «УжНУ» із залученням здобувачів вищої освіти та експертів, які володіють спеціальними знаннями щодо предмету розгляду і можуть підтвердити або спростувати наявність порушення. За потреби до участі у процесі можуть залучатися професійні юристи.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

Здобувачі освіти завчасно ознайомлюються із засобами контролю за дотриманням правил академічної доброчесності, які будуть застосовуватися під час оцінювання, та наслідками їх порушення. Регулювання цих питань здійснюється у відповідності до положення про академічну доброчесність (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>). Для протидії порушенням академічної доброчесності на ОП застосовуються такі процедури та технологічні рішення, як використання індивідуальних завдань для здобувачів, затверджених бланків для відповідей, ІТ технологій для проведення оцінювання; незалежна експертиза науково-методичних розробок, оприлюднення результатів наукової та науково-методичної діяльності учасників освітнього процесу. Для запобігання академічного плагіату здійснюється також шляхом проведення семінарів/лекцій для здобувачів, зокрема представниками Проекту Сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) (<https://strikeplagiarism.com/uk/>) щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, поданих до захисту в спеціалізованих вчених рад в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/fakultety-uzhnu-matymut-zmogu-pereviraty-naukovi-roboty-Strikepla.htm>).

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

Академічна доброчесність популяризується науковими керівниками, кураторами академічних груп. Академічна доброчесність стає особистісною мотивацією та переконанням для здобувачів наукового ступеню. Можливість високих досягнень у процесі власного наукового пошуку, представлення результатів своїх досліджень на міжнародних конференціях та їх публікації у провідних наукових періодичних виданнях мотивує здобувачів освіти дотримуватися норм академічної доброчесності. Академічна доброчесність в УжНУ популяризується також шляхом проведення семінарів/лекцій для здобувачів, зокрема представниками Проекту Сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/osvita-povinna-buti-spravzhnoyu-a-ne-imitovanoyu-perekonani.htm>).

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

За порушення правил академічної доброчесності до науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти застосовуються заходи юридичної відповідальності відповідно до вимог законодавства України, Статуту «УжНУ», Правил внутрішнього розпорядку та інших локальних нормативних актів «УжНУ». Порушення загальноприйнятих норм поведінки, ігнорування норм етики, моралі та громадської свідомості, етичних норм академічної та наукової діяльності може розглядатися комісією з питань академічної доброчесності та етики як вчинення аморального проступку, що за своїм характером несумісний із продовженням роботи, навчання в «УжНУ».

За час дії чинної освітньої програми працівники і здобувачі освіти не притягувалися до відповідальності за порушення академічної доброчесності.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Конкурсний добір викладачів регулюється відповідним положенням про конкурсний відбір (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10570>), а також враховується оцінка рівня їх підготовки із різних розділів освітньої програми на підставі рейтингових показників його навчально-методичної і наукової діяльності. Рейтингові показники розраховуються за певними дистракторами, які затверджені вченою радою ЗВО і введені в дію наказом ректора. (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20421>).

Рівень професіоналізму викладачів ОНП підтверджується їх публікаціями в рецензованих авторитетних виданнях, доповідями на науково-практичних форумах в Україні та за кордоном, викладачі іноземної мови свій рівень володіння мовою підтверджують відповідними сертифікатами.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

У процесі підготовки здобувачів для реалізації освітнього процесу викладачами біологічного факультету було ініційовано укладення угод про співпрацю з низкою організацій, які є потенційними роботодавцями для випускників, зокрема, з Карпатським біосферним заповідником (у 2015 році), з Інститутом екології Карпат (у 2019 році), з Ужанським НПП (з 2015 року і продовжена до цього часу), з НПП Синевир (з 2012 року і періодично продовжується до цього часу), з медичними центрами Plusmed, Intersono, Astra-Dia.

Разом з тим, потенційним роботодавцем для випускників є відповідні кафедри, якими забезпечується навчальний процес. Освітньо-наукова програма передбачає цикли професійної та практичної підготовки, які забезпечують необхідний освітньо-науковий рівень здобувача наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 – Біологія. Така підготовка проводиться на теоретичних кафедрах ДВНЗ «Ужгородський національний університет»: ботаніки, зоології, генетики, фізіології рослин і мікробіології.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Укладені угоди з потенційними роботодавцями випускників дозволяють залучати професіоналів-практиків до аудиторних занять. Зокрема, теоретичні розробки колишнього директора Інституту екології Карпат академіка Голубця М.А. лягли в основу розробки робочої програми та курсу лекцій з дисципліни «Екосистемологія з основами фітосозології». Проф. Гамор Ф.Д. – директор Карпатського біосферного заповідника був залучений до викладання декількох лекцій з навчальної дисципліни «Біогеоценологія з основами охорони екосистем».

Відповідно до Постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Прозатвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» аудиторні заняття із здобувачами наукового ступеня доктора філософії проводять найдосвідченіші викладачі відповідної спеціальності. Науково-педагогічні працівники, що залучені до процесу підготовки аспірантів, постійно підвищують свій професійний викладацький рівень та практичну підготовку шляхом проходження стажувань, курсів підвищення кваліфікації, передатестаційних циклів, циклів удосконалення, неформальних форм навчання, майстер-класів. Викладачі підвищують свій професійний рівень шляхом виконання конкурсних науково-дослідних робіт, що фінансуються із державного бюджету. З метою підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки працівники ВНЗ проходять стажування та підвищують кваліфікацію у провідних освітньо-наукових установах України та зарубіжжя.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Університет визначає мінімальний необхідний рівень кваліфікації НПП та ПП при оголошенні конкурсу на посаду і встановлює в контрактах завдання щодо професійного зростання. ВНЗ стимулює професійний розвиток НПП і ПП, організовуючи періодичні оцінювання професійної компетентності та якості викладання (у тому числі здобувачами освіти); заохочує наукову та/або інноваційну діяльність

(включаючи матеріальне заохочення); створює умови для підвищення кваліфікації. НПП та ПП мають можливість професійного розвитку за рахунок реалізації права на академічну мобільність (при цьому, терміном до одного року, за ними зберігається основне місце роботи). Організаційні питання планування та проведення підвищення кваліфікації НПП та ПП визначаються Вченою радою Університету. Програма підвищення кваліфікації викладачів розробляється індивідуально для кожного викладача (Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950>)). Завідувач кафедри зоології біологічного факультету Куртяк Ф. Ф. 34 вересня 2017 року по 30 червня 2018 року проходив наукове стажування на кафедрі екології факультету гуманітарних та природничих наук Пряшівського університету (Словаччина) виконуючи наукову тему «Adventive fish fauna component of the Natura 2000 sites in Slovakia and Transcarpathian region of Ukraine, and its impact to indicator fish species»

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

В Університеті діє система заохочення НПП за досягнення в освітньо-науковій діяльності як матеріального, так і нематеріального характеру (сприяння науково-педагогічному кар'єрному зростанню (вступ до докторантури, проведення наукових пошуків та публікація результатів у фахових виданнях, здобуття наукових ступенів та вчених звань, участь у міжнародних наукових заходах, проведення міжнародних фахових наукових заходів на базі УжНУ, стажування як в Україні, так і за кордоном); допомога у виданні наукових монографій і статей, навчально-методичних праць, надання творчих відпусток,).

Відповідно до Положення про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20421>) визначення рейтингу НПП допомагає об'єктивному аналізу якості їх роботи і служить активізацією і стимулюванню їх професійної діяльності

В Університеті здійснюється стимулювання видавничої діяльності науково-педагогічних та наукових співробітників університету шляхом преміювання авторських колективів наукових статей, які опубліковані в журналах, що входять до науково-метричної бази даних Scopus та мають імпакт-фактор IF (Cite Score) <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/rektor-uzhnu-vstanoviv-rozmiri-viplat-za-publikatsiji-u-Scopus.htm>, що регламентується Розпорядженням про преміювання авторських колективів (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/17154>).

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Фінансові ресурси певною мірою забезпечують досягнення визначених ОП цілей і програмованих результатів. Фінансування ОП здійснюється за кошти загального і спеціального фондів. У навчальному процесі біологічного факультету використовуються приміщення корпусу за адресою м.Ужгород, вул.Волошина, 32. Освітній процес на факультеті забезпечено спеціалізованими лабораторіями, комп'ютерним класом, мультимедійними пристроями, іншим технічним обладнанням. ОП у повному обсязі забезпечена різнопрофільною літературою завдяки фондам Наукової бібліотеки УжНУ, Web-ресурсам, електронному депозитарію наукової бібліотеки (<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsru/>). Інформаційний потенціал бібліотеки становить понад 1600000 прим. на паперових і електронних носіях і щорічно поповнюється на 10-14 тис. нових документів. Для читачів працюють 11 абонементів, 12 спеціалізованих читальних зал, в т.ч. електронна читальна зала, в яких є доступ до мережі Інтернет та зони Wi-Fi. Разом з тим у ДВНЗ УжНУ наявний ботанічний сад, де можуть проводитися селекційні дослідження, дослідження по акліматизації рослин, створення питомників для ендемічних і реліктових видів з метою їх репатріації у природне середовище тощо. Зоологи мають доступ до колекції птахів Грабаря, до зоомузею. На біологічному факультеті наявні Гербарій кафедри ботаніки (UU), Ентомологічна колекція кафедри ентомології, та зоологічна колекції, а також власні колекції керівників аспірантами, які надають здобувачам усі необхідні матеріали.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Потреби та інтереси здобувачів задовольняються завдяки вільному користуванню навчальною, виробничою, науково-практичною, культурною та оздоровчою базою університету; отриманню всіх видів наукової інформації, участі у науковій діяльності кафедр, факультету, університету. У навчальному процесі здобувачів ступеню доктора філософії використовуються навчальні та навчально-допоміжні приміщення біологічного факультету. Матеріально-технічна база кафедр постійно оновлюється, доповнюється відповідно до сучасних вимог, змін у навчальних планах та програмах, що дозволяє задовольнити інтереси та професійні потреби здобувачів. Кожному аспіранту призначається науковий керівник, який здійснює наукове керівництво роботи над дисертацією та

несе відповідальність за якісну підготовку матеріалів і написання аспірантом дисертації. Для допомоги аспірантам у здійсненні польових експедиційних досліджень між університетом та багатьма установами, зокрема, об'єктами ПЗФ, заключено договори про співпрацю. Тому їх наукові колективи надають допомогу в організації експедицій, у забезпеченні житла, доступ до літописів природи, гербарних, ентомологічних та зоологічних колекцій. Однак, для аспірантів біологічного факультету наявність транспортного засобу є вкрай необхідною, що значною мірою полегшило б організацію досліджень у природі.

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Задля забезпечення прав здобувача ступеню доктора філософії, університет забезпечує безпечні умови навчання та праці, контроль за якими здійснює відділ охорони праці, який перевіряє виконанням і дотриманням вимог нормативно-правових актів з питань охорони праці на робочих місцях, опрацьовує питання ефективної системи управління охороною праці та сприяє удосконаленню діяльності у цьому напрямку кожного структурного підрозділу і кожного працівника. В кожному структурному підрозділі, в тому числі на кожній кафедрі є відповідальні за протипожежну безпеку та цивільний захист. Співробітники і здобувачі щорічно проходять інструктаж з охорони праці на робочому місці.

УжНУ створює умови для вільного доступу до культурно-спортивної та оздоровчої інфраструктури (студентський центр дозвілля «Ювентус», спортивний комплекс «Буревісник», санаторій-профілакторій «Скалка»). В університеті працює відділ соціально-психологічної служби:

https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/deps-centre_psy/science

Співробітники ЦПС забезпечують просвітницько-пропагандистський напрямок роботи, виступаючи з лекціями для здобувачів.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Здобувачі ОП беруть участь у виборах до органів самоврядування університету; мають право на роботу за сумісництвом відповідно до законодавства України; безпечні і нешкідливі умови навчання та праці. Соціальна підтримка здобувачів проводиться шляхом призначення їм державної стипендії у випадках зарахування на навчання з відривом від виробництва за державним замовленням. Можливе переривання навчання з поважних причин із подальшим його продовженням, передбачені щорічні канікули до двох календарних місяців, які включаються до загального терміну навчання у разі зарахування на навчання з відривом від виробництва. В університеті працює Юридична клініка, одним із завдань якої є надання громадянам соціально-вразливих верств населення безоплатних юридичних консультацій. Створено Центр гуманітарно-виховної роботи:

https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_hum_ed_work, профорієнтації та працевлаштування для надання інформації про вакантні місця роботи відповідно до їх фахової підготовки (спеціальності) та надає допомогу з питань працевлаштування. Крім того, одним з головних завдань підрозділу є налагодження контактів із потенційними роботодавцями для формування бази постійних та тимчасових вакансій. В університеті створено Студентську

раду https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/student-self_government, працює Наукове товариство студентів, аспірантів та докторантів, яке є однією з форм студентського самоврядування і задовольняє потреби здобувачів у попиті на науковий пошук та інформаційну підтримку.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Для осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, і потребують додаткової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення права на освіту, сприяння розвитку особистості, поліпшення стану здоров'я та якості життя, підвищення рівня участі у житті громади, створені умови для реалізації права на освіту: виконання наукової складової ОП може проходити у обладнаних лабораторіях, центрах тощо; - для окремих категорій здобувачів в установленому порядку може бути затверджений індивідуальний графік відвідування аудиторних занять. Виплати стипендії, соціальні виплати здобувачам вищої освіти ступеня доктора філософії, здійснюються в повному обсязі та своєчасно. Профспілка студентів та аспірантів надає можливість отримання матеріальної допомоги на оздоровлення, пільгові путівки у санаторії та профілакторії. Здобувачі, які мають дітей, мають змогу отримати пільгові путівки у дитячі оздоровчі табори, а також новорічні подарунки.

Створено умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, зокрема умови доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до вимог п.2.3. Статуту ДВНЗ «УжНУ»

(<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>).

Наказом по університету №424/01-04 від 31.05.2018 року затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, а також визначено відповідальних осіб за виконання даного порядку супроводу.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

У своїй діяльності ДВНЗ «Ужгородський національний університет» дотримується законодавства України в сфері забезпечення гендерної рівності та протидії дискримінації, зокрема: Конституції України, Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», а також керується положеннями «Про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951>), «Про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964>). Зокрема в Положенні про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів визначено загальні засади запобігання конфліктним ситуаціям, шляхи попередження конфліктних ситуацій, окреслено тактики щодо запобігання появі конфліктних ситуацій на лінії «викладач – здобувач вищої освіти». Задля вирішення конфліктних ситуацій пропонуються Основні стратегії: компроміс, співробітництво, уникання, пристосування; Шляхи вирішення: самостійно опонентами, за участю третіх осіб, переговори; Засоби розв'язання конфлікту: усунення причин, зміна вимог однією з сторін, консенсус. В Університеті створено постійно діючу Комісію з врегулювання конфліктних ситуацій, яка відповідає за інформування щодо процедури врегулювання конфліктних ситуацій, надає консультативну підтримку, отримує і розглядає скарги у випадках виникнення конфліктних ситуацій в Університеті. Також в Університеті введено в дію Етичний кодекс:

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22896> Даний документ який окреслює норми і принципи етики взаємовідносин в університетському середовищі, визначає принципи, основні цінності, стандарти етичної поведінки і етичні обов'язки як працівників так здобувачів.

Адміністрація Університету, керівники структурних підрозділів регулярно проводять внутрішні інформаційні та просвітницькі кампанії, спрямовані на підвищення рівня обізнаності трудового колективу та здобувачів освіти щодо попередження дискримінації та сексуальних домагань. Крім того, Органи студентського самоврядування, і зокрема Студентська рада та первинна профспілкова організація студентів, беруть участь у вирішенні конфліктних ситуацій, що виникають між здобувачами освіти, здобувачами та представниками адміністрації або науково-педагогічними працівниками.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються Положенням «Про порядок розроблення моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у Державному вищому навчальному закладі "Ужгородський національний університет"», введеного в дію 03.03.2020 р.: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968>

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Перегляд та оновлення освітніх програм проводиться проектними групами з врахуванням періоду акредитації освітньої програми, вимог державних стандартів освіти, стандартів вищої освіти, професійних стандартів, висновків та пропозицій роботодавців, стратегії розвитку університету та факультету.

Процедура перегляду ОНП регламентується Положенням «Про порядок розроблення моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у Державному вищому навчальному закладі "Ужгородський національний університет": <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968>

Перегляд ОП здійснюється робочою (проектною) групою з метою удосконалення, оновлення, модернізації. ОП може оновлюватися щорічно в частині всіх компонентів, крім цілей, мети і програмних результатів навчання.

Останній перегляд і редагування ОНП проведено у першому півріччі 2019 році, результатом стало узгодження ОНП із введеним в дію Методичних рекомендацій МОН України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Здобувачі ступеня доктора філософії входять до складу Ради молодих вчених та аспірантів, а також

до складу Вченої Ради ДВНЗ «УжНУ» в якості виборних (з числа аспірантів та докторантів) та постійних представників (голова первинної профспілкової організації студентів, аспірантів і докторантів університету). Виходячи з цього, здобувачі мають можливість участі в процесі перегляду та обговорення ОНП відповідно до положення про Раду молодих вчених ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5620>) . За рахунок проведення моніторингу задоволеності ОНП здобувачами, їх побажання та інтереси враховуються при планових переглядах ОНП. Також Інфоцентр і Центр інновацій та розвитку університету регулярно проводять он-лайн опитування задля оцінювання якості навчання та викладання, визначення рівня поінформованості про загальну роботу університету тощо.

Аспіранти у 2018 році на засіданні Ради молодих вчених підтримали доповнення навчальної дисципліни «Екосистемологія з основами фітосозології» окремими темами, що стосуються фітосозології. Дане питання було розглянуте і затверджене на Вченій раді біологічного факультету (протокол №7 від 26.02.2019).

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Згідно Положення «Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Державного вищого навчального закладу "Ужгородський національний університет"» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>), здобувачі залучаються до процесу забезпечення якості освітніх послуг. Це реалізується через Профспілкову організацію студентів та аспірантів, Студентський парламент та Наукове товариство студентів, аспірантів та докторантів, відповідно до Положення «Про Вчену раду ДВНЗ «Ужгородський національний університет», має своїх представників у складі Вченої ради університету і в такий спосіб впливає на процес періодичного перегляду ОНП. За рахунок проведення моніторингу задоволеності ОНП здобувачами, їх побажання та інтереси можуть враховуватися при планових переглядах ОНП.

Крім того, згідно Положення «Про студентське самоврядування» (<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/7589>), здобувачі реалізують свої права на забезпечення якості ОП при здобутті наукового ступеня через органи студентського самоврядування, функціями і завданнями якого, зокрема є: захист прав та інтересів студентів, які навчаються у вищому навчальному закладі; сприяння проведенню навчально-виховної роботи в Університеті; сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів; сприяння створенню різноманітних студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами та координація їх діяльності; представництво в колегіальних, представницьких, робочих, дорадчих органах та їхніх структурних підрозділах.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

Роботодавці, як члени Наглядової ради університету, приймають участь у процесі періодичного перегляду ОНП. Також члени проектних груп і гаранті ОНП є членами асоціацій та фахових товариств, результати роботи яких враховуються при створенні та плановому перегляді ОНП. Більшість здобувачів ступеня доктора філософії в подальшому працевлаштовуються в УжНУ, таким чином, УжНУ є основним роботодавцем для випускників за ОНП 091 – Біологія.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Підрозділ з працевлаштування студентів та випускників ДВНЗ «УжНУ» (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-employment) активно співпрацює з роботодавцями в галузі працевлаштування випускників університету. Щорічно проводиться Ярмарок вакансій, «День кар'єри ЄС», організована співпраця з Закарпатським обласним та Ужгородським міським центрами зайнятості, налагоджена взаємодія з Департаментом освіти і науки Закарпатської області та міськими та районними управліннями освіти Закарпатської області, ведеться база даних працевлаштування випускників. Також одним з головних завдань підрозділу є налагодження контактів із потенційними роботодавцями для формування бази постійних та тимчасових вакансій, проведення тренінгів, презентацій, семінарів та консультацій з питань кар'єри.

За часи підготовки наукових кадрів на біологічному факультеті Університету близько 100 випускників аспірантури успішно захистили кандидатські дисертації, 25 в подальшому захистили докторські дисертації. Випускники в подальшому працювали і працюють у вищих навчальних закладах України (Ужгород, Київ, Львів, Харків, Берегово) та зарубіжжя (США, Велика Британія, Канада, Угорщина, Росія), а також в академічних установах НАНУ та профільних науково-дослідних інститутах.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

В процесі внутрішнього забезпечення якості освіти відбулося удосконалення освітніх компонент, були підготовлені робочі програми згідно Методичних рекомендацій МОН України. Робочі програми оприлюднені на сайті Університету: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24906> При розподілі годин

при оволодінні курсів було збільшено кількість годин на самостійну роботу й відповідно скорочено кількість лекційних годин з метою розширення можливостей власного планування часу на виконання досліджень здобувачів.

На сторінці електронного репозитарію, Наукової бібліотеки університету розміщені навчальні посібники, методичні вказівки та інші матеріали, які використовуються здобувачами задля задоволення інформаційних потреб в процесі реалізації ОНП.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитації інших ОП були враховані під час удосконалення цієї ОП?

Акредитація проводиться вперше.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Учасники академічної спільноти залучаються до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП згідно з положенням про внутрішню систему забезпечення якості <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>. Процедури внутрішнього забезпечення якості ОП передбачають моніторинг, періодичний перегляд і вдосконалення ОП, розробку та впровадження нових курсів, щорічне оцінювання здобувачів в вищій освіті, науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань, якісність складу науково-педагогічних та педагогічних працівників, забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, створення необхідних ресурсів для організації освітнього процесу за кожною ОП. Навчальні плани розробляються робочою групою із залученням представників кафедр, які забезпечують освітній процес. До процедур внутрішнього забезпечення якості ОНП залучені кафедри, що забезпечують викладання окремих компонентів ОНП: філософії; загальної педагогіки і педагогіки вищої школи; іноземних мов; англійської філології; німецької філології; ботаніки; зоології; генетики, фізіології рослин і мікробіології.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Безпосереднє координування процесу підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня проводить проректор з наукової роботи. Відділом аспірантури та докторантури університету під керівництвом проректора з наукової роботи проводяться наступні процедури із внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: проведення конкурсу до вступу на місця державного замовлення; підготовка та оновлення ОНП, навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін; складання графіків робочого часу здобувачів; підготовка та оновлення індивідуальних планів підготовки докторів філософії; проведення щорічної атестації здобувачів за ОНП; надається методична та практична допомога в оформленні документів при плануванні і виконанні дисертаційних робіт; створення належних умов для дотримання вимог МОН України до дисертаційних робіт; вносяться дані про підготовку докторів філософії до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО). Науковою бібліотекою Університету забезпечується оперативний доступ до друкованих та електронних ресурсів з метою задоволення інформаційних потреб науковців, викладачів та здобувачів вищої освіти. Кафедри біологічного факультету університету забезпечують здобувачів лабораторним обладнанням та всім необхідним для проведення досліджень в рамках дисертаційних тем.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються Статутом ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>, положенням про організацію освітнього процесу <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5951>, Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262> та Правилами внутрішнього розпорядку <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/453>

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/24751>

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

Освітня програма розміщена в мережі інтернет за адресою:
<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/24768>.

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)

Освітньо-наукова програма націлена на створення інформаційної бази для побудови власних наукових досліджень та створення власної наукової траєкторії розвитку здобувача у науковому просторі. Зокрема, роботи, які виконуються на кафедрі ботаніки, зоології та ентомології потребують знань з області екосистемології та біогеоценології, узагальнюючих знань стосовно біорізноманіття та загроз його природного розвитку у регіоні Карпат, а також знання сучасних концепцій з охорони природи. Такі теми включені до курсів дисциплін «Екосистемологія з основами фітосоцології», «Біогеоценологія з основами охорони природи». Для вдосконалення знань іноземної мови і використання англійської літератури при написанні кандидатської дисертації та підготовки публікацій до ОНП включено загальну компоненту Іноземна мова для комунікацій у науковому просторі. Для уміння логічно будувати наукові тексти і правильно робити акценти при аналізі результатів та їх порівнянні з іншими роботами за темою досліджень та оцінювати роль своїх досліджень для розвитку наукової галузі до ОНП включено компоненти Презентація наукових результатів та створення об'єктів інтелектуальної власності, Інновації у сучасній педагогіці... З метою удосконалення шляхів використання інтернет ресурсів, а також приєднання молодих дослідників до міжнародної наукової спільноти у загальній компоненті ОНП «Сучасні інформаційні технології» їм надається інформація про механізми цього процесу.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю

Опираючись на зміст аналізованої ОНП здобувачі мають можливість побудувати інформаційну платформу для здобуття навичок дослідницької діяльності. З метою вдосконалення володіння іноземною мовою, без чого не можлива участь у міжнародних конференціях та ведення наукового діалогу з іноземними колегами, до змісту ОНП включено курс «Іноземна мова».

Для вільного використання інтернет ресурсів та приєднання молодих дослідників до міжнародної наукової спільноти до змісту ОНП включено курс «Сучасні інформаційні технології» тощо. З метою оволодіння спеціальних навичок та оволодіння спеціальними методиками до кожної обов'язкової та вибіркової компоненти ОНП включені матеріали стосовно біологічних об'єктів вивчення.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Для уміння логічно будувати наукові тексти і правильно робити акценти при аналізі результатів та їх порівнянні з іншими роботами за темою досліджень та оцінювати роль своїх досліджень для розвитку наукової галузі до ОНП включено компоненти «Презентація наукових результатів...», «Інновації в сучасній педагогіці та проведення навчальних занять».

Продемонструйте дотичність тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямом досліджень наукових керівників

Кожний керівник роботи аспіранта має публікації дотичні до теми аспірантської роботи. Зокрема, Фельбаба-Клушина Л.М. вивчає фіторізноманіття Карпат та займається питаннями його охорони. Керує роботою аспіранта Садигова Р.Е. який виконує тему : «Бріофлора НПП Зачарований край». Вакерич М.М. займається дослідженням генетичних та фізіолого-біохімічних механізмів адаптації біологічних систем різного рівня організації в умовах антропогенного навантаження. Його аспірантка Боднарчук Р.М. виконує дотичну тему кандидатської дисертації. Чумак О.В. вивчає фауністичне різноманіття сароксилібійонтичних комах в природних лісах, дотичні теми мають його аспіранти Гринчук Є., Яремчук М., які вже мають відповідні публікації. Мірутенко В.В. вивчає твердокрилих Карпатського регіону. Його аспірант Кондратенко С. виконує тему «Угруповання твердокрилих дуба звичайного (*Quercus robur* L.) в умовах Закарпатської низовини». Симочко Л. Ю. вивчає мікробіологічне населення різних біотопів Українських Карпат та агроекологічні аспекти різних груп організмів. Відповідно її аспіранти, зокрема Равліковський А. виконує тему присвячену культивуванню грибів і має відповідні публікації. Кривцова М.В. вивчає вплив ефірних олій на мікробіоту. Її аспірантка Федьків О. виконує тему «Мікробіота ефіроолійних рослин в умовах Українських Карпат» тощо.

Опишіть з посиланням на конкретні приклади, як ЗВО організаційно та матеріально

забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)

На кожному факультеті ДВНЗ «УжНУ» організовано випуск наукового журналу. На біологічному факультеті здобувачі мають можливість безкоштовно публікуватися у науковому журналі *Наук. вісник ДВНЗ «УжНУ»*. Серія Біологія. Організуються науково-практичні регіональні та міжнародні конференції, наприклад, Міжнародна конференція молодих учених та студентів «Актуальні проблеми біологічних та агроекологічних досліджень у Карпатському регіоні» Ужгород, 27 квітня 2018, III міжнародна конференція молодих учених та студентів «Актуальні проблеми біологічних та агроекологічних досліджень у Карпатському регіоні» Ужгород, 23 травня 2019. Здобувачі забезпечені профільними лабораторіями, а також проходять стажування в лабораторіях інших вищих навчальних закладів, в тому числі за кордоном, а також відповідних відділах Інститутів Національної Академії Наук України. Зокрема, аспірант кафедри ботаніки Садиг'ов Р. проходив стажування у біологічній лабораторії Інституту екології Карпат НАНУ у 2019 році на підставі укладеного договору про співпрацю з цією установою.

Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проекти та заходи

Наукова кооперація закріплена у договорах про співпрацю між ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та Інститутами Національної Академії Наук України; Пряшівським університетом (Словаччина); Кошицьким університетом ветеринарії і фармації (Словаччина, Договір академічної мобільності Erasmus +); Kilis 7 Aralik University «Mevlana programy», Туреччина та з Швейцарським федеральним дослідницьким інститутом вивчення лісів, снігів та ландшафтів (Swiss Federal Research Institute WSL). Аспіранти мають закордонні публікації, зокрема: Martin Gossner, Mykola Jaremchuk, Vasyli Chumak, Thibault Lachat, Jana Petermann Water-filled tree holes as model system to study management effects on insect communities and related functions in temperate forests.-XXV IUFRO World Congress 2019 "Forest Research and Cooperation for Sustainable Development".- Curitiba, Brazil; 29 September - 5 October 2019.- P. 601 Andrew Ravlikovsky, Lyudmyla Symochko Agroecological Aspects of Cultivation Shiitake Mushroom in Ukraine // International Conference «Technologies of Environmental Protection» Proceedings, 23-25 October, 2019, High Tatras, Slovakia – P. 221-226 (SCOPUS). Lyudmyla Symochko, Olga Gafiak, Olena Demyanyuk, Vitaliy Symochko, Volodymyr Patyka. Soil Microbiome of Forest Ecosystems: Diversity and Functional Characteristics // 9 th International Conference Of Ecosystems. Abstract Book «Essays on Ecosystem and Environmental Research» – 7 – 10 June, 2019 Tirana, Albania ISBN 978-9928-4443-2- P. 17.

Опишіть участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Керівники регулярно приймають участь в реалізації кафедральних, національних та міжнародних науково-дослідних проектів: Розробка наукових основ раціонального використання та охорони фіторізноманіття, Створення узагальненої класифікаційної схеми класу Scheuchzeria-Caricetea fuscae в межах Європи, Ведення Зеленої книги України (Фельбаба-Клушина Л.М.); Вивчення взаємодії членистоногих та інших організмів з рослинами, тваринами і умовами навколишнього середовища; Біомоніторинг наземних і водних екосистем в умовах змін клімату, Комплексне вивчення фауни Карпат у контексті збереження біорізноманіття, Шляхи підвищення продуктивності прогнозу допоміжних репродуктивних технологій, Розробка геномних підходів для встановлення генетичного різноманіття рідкісних та ендемічних видів (Мірутенко В.В., Куртяк Ф.Ф., Симочко Л.Ю., Чумак В.О.); Мікробіологічні, біохімічні та біотехнологічні аспекти використання лікарських рослин та продуктів на їх основі щодо антибіотикорезистентних штамів мікроорганізмів в умовах різних біосистем; Дослідження генетичних та фізіолого-біохімічних механізмів адаптації біологічних систем різного рівня організації в умовах антропогенного навантаження та інші теми (Кривцова М.В., Вакерич М.М., Белчгазі В.В., Колесник А.В.), Оптимізація продукції сільськогосподарської культури в Закарпатській обл. (Маргітай Л. Г., Симочко В.В.) та інші. Також керівниками виконано 14 індивідуальних дослідницьких проектів за фінансування Європейських фондів. Опубліковано понад 60 наукових праць.

Опишіть чинні практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)

У разі проведення досліджень групою дослідників, в тому числі за участю аспірантів, опублікування і представлення результатів можливе лише за спільного авторства всіх дослідників без виключення. Контроль за дотриманням вимог щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, відомостей тощо покладено на завідувачів кафедр, наукових керівників курсових, бакалаврських і магістерських робіт, членів екзаменаційних комісій. Експертна оцінка та технічна перевірка щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, поданих до захисту в спеціалізованих вчених радах «УжНУ» проводиться за використанням програми Unplag. Також перевірка на академічний плагіат підлягають автореферати, курсові роботи, кваліфікаційні дипломні роботи здобувачів, науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації Вченої ради «УжНУ» до видання. Перевірка здійснюється за допомогою ресурсу Strikeplagiarism (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/fakultety-uzhnu-matymut-zmogu-pereviraty-naukovi-roboty-Strikepla.htm>)

При опублікуванні результатів досліджень у часописі «Науковий вісник Ужгородського університету»,

серія Біологія» крім обов'язкового зовнішнього і внутрішнього рецензування рукописів, редакційною колегією проводиться їх перевірка на плагіат з використанням програмного продукту AntiPlagiarism.Net, а також он-лайн ресурсу MyAssignmentHelp: <https://myassignmenthelp.com/plagiarism-checker.php>

Продемонструйте, що ЗВО вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Університет в своїй діяльності керується принципом відкритості, що забезпечує можливість громадського контролю академічної діяльності, адміністративної прозорості, шляхом оприлюднення інформації на офіційному веб-сайті. Науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти, інші співробітники Університету зобов'язані дотримуватися загальноновизнаних норм етики, моралі. Для попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в «УжНУ» працює комплекс профілактичних заходів: інформування здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики.

Для запобігання випадків порушення академічної доброчесності, в тому числі і науковими керівниками, в Університеті розроблено Положення «Про академічну доброчесність» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>). Згідно Положення, за порушення правил академічної доброчесності до науково-педагогічних працівників, здобувачів застосовуються заходи юридичної відповідальності відповідно до вимог законодавства України, Статуту «УжНУ», інших нормативних актів.

В Університеті на постійній основі працює Комісія з питань академічної доброчесності та етики. Випадки порушення загальноприйнятих норм поведінки, ігнорування норм етики, громадської свідомості, етичних норм академічної і наукової діяльності можуть розглядатися Комісією як вчинення аморального проступку, що за своїм характером несумісний із продовженням роботи чи навчання в Університеті.

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Сильні сторони освітньої програми полягають у тому, що вони базуються на об'ємній науковій спадщині викладачів біологічного факультету, оскільки окремі кафедри були центрами розвитку нових напрямків біологічної науки не тільки в Україні але й для ближнього зарубіжжя. Наприклад, кафедра ботаніки є центром розвитку популяційної біології в Україні і понад 20 кандидатських дисертацій були виконані у цьому напрямку. Сильною стороною сучасної освітньої програми є унікальність, яка полягає у включенні до дисциплін таких тем, у яких викладачі ДВНЗ «УжНУ» є особливо компетентними або мають власні концептуальні підходи до окремих наукових питань. Як вже зазначалося, враховуючи те, що регіон Українських Карпат і особливо Закарпаття де проводяться наукові дослідження викладачів та аспірантів, є найважливішим осередком біорізноманітності України, викладачі біологічного факультету володіють унікальними знаннями про біорізноманіття й найсучаснішими методиками вивчення різних груп живих організмів та їх угруповань й екосистем в цілому (наприклад, пралісові екосистеми, що в Україні мають місце виключно в Українських Карпатах), мають власні наукові ідеї стосовно охорони видів та екосистем на різних рівнях їх організації та власні погляди на еколого-економічний розвиток регіону. Зокрема, Л.М. Фельбаба-Клушина є автор флювіальної концепції охорони природи у гірських регіонах, практичне втілення якої вона розробила на прикладі басейну р. Тиса. Тому до змісту робочих програм включені теми, що висвітлюють власні наукові здобутки викладачів.

Слабкі сторони програми наразі полягають у її неспроможності охопити усі теоретичні аспекти біологічних досліджень через величезну різноманітність об'єктів та напрямків сучасної біології та відсутності ширшої практичної компоненти.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

Упродовж найближчих 3 років варто включити до ОП, а саме до циклу професійної підготовки практику в установах відповідно до профілю їхньої наукової роботи. До прикладу, здобувачам, які виконують роботи по біорізноманіттю та охороні видів, популяцій чи екосистем, варто пройти практику в установах природно-заповідного фонду (заповідники, національні природні парки, департаменти екології). Окрім того, варто передбачити у складі професійної підготовки проходження стажування у профільних академічних інститутах України, з якими варто заключити договори про співпрацю, або за кордоном. Зокрема, для здобувачів кафедр ботаніки, зоології та ентомології з огляду на історію Закарпаття, важливим є вивчення колекцій біорізноманіття у Природничому музеї Будапешту, Карлового університету у Празі, Університету імені Масарика у місті Брно (Чеська республіка). Разом з тим, педагогічна практика є важливим елементом професійної підготовки, оскільки, аспіранти це кадровий резерв кожної кафедри.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Смоланка Володимир Іванович

Дата: 22.04.2020 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі(англійська, французька, німецька)	навчальна дисципліна	<i>RP-Inozemna.pdf</i>	kpS37ATZ7sfsi8hMwNcKN1wX4GqYL9765yYdUofoJm=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м.Ужгород, вул.Університетська,14) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14, http://www.lib.uzhnu.edu.ua/) Мультимедійний кабінет (Екран, мультимедійний проектор NEC VE 281(SVGA 2800 ANSI Lm) Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle; https://e-learn.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/
Теорія та методологія класичної та сучасної філософії	навчальна дисципліна	<i>RP-Filosofia.pdf</i>	753G92Kusc9x52IAjDB4vMKXoCXNvCb2pK//Xjc2wYs=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м. Ужгород, вул.Університетська,14) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14, http://www.lib.uzhnu.edu.ua/) Мультимедійний кабінет (ноутбук e-machines 6730Z - 1 шт., проектор Epson EG- X92) Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle; https://e-learn.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/
Презентація наукових результатів, створення об'єктів інтелектуальної власності та управління науковими проектами	навчальна дисципліна	<i>RP-Prezentacija.pdf</i>	ncwPtAE90GGiAYnlco/FG5y0/I0cfgZEF8kCGXKtPyg=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м.Ужгород, вул.Університетська,14,) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул. Університетська,14, http://www.lib.uzhnu.edu.ua/) Мультимедійний кабінет (Проектор EPSON EB-S04, екран EPSON ELP SC26, бездротовий інтернет UzhNU free.) Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle; https://e-learn.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/
Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять	навчальна дисципліна	<i>RP-Pedagogika.pdf</i>	pN0gFK1Itx0aMrMMqS0+DxZeFF+EtoG52rVRwoMgMoc=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м.Ужгород, вул.Університетська,14) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14, http://www.lib.uzhnu.edu.ua/) Комп'ютерна лабораторія (plotterHPDesignjetT520. 11 ПК Intel Pentium 3,2 GHz/1GB/ 160GB/ Монітор 15" TFT, Проектор EPSON EB-S6). Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle; https://e-learn.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/
Сучасні інформаційні технології	навчальна дисципліна	<i>RP-Informacijni-technologii.pdf</i>	rb2wG6nprTpjiOI0WWsDQDGjJK5F9ihUxtv/h3bCucl=	Аудиторії (навчально-лабораторний корпус, м.Ужгород, вул.Університетська,14) Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська,14, http://www.lib.uzhnu.edu.ua/) Комп'ютерний клас з мультимедійним комплексом (комп'ютери (13 шт.) наступної конфігурації: Intel Pentium G 2130/H61M - K/2GB/500GB/400W - 13 шт. Проектор: ViewSonic PJD 5126 DLP) Мультимедійний кабінет (Екран, мультимедійний проектор NEC VE 281(SVGA 2800 ANSI Lm) Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle; https://e-learn.uzhnu.edu.ua/ , електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/
Філогенетика	навчальна дисципліна	<i>RP-Filogenetika.pdf</i>	KIP9N9tkGoPcWbc1CqKlbxcarM6q/ELaZAYi/2X+1MY=	Мультимедійне обладнання для презентацій лекційного матеріалу та самостійних презентацій здобувачів. Доступ до Інтернету.
Теоретична біологія	навчальна дисципліна	<i>RP-Teor-biologi.pdf</i>	RjHQ7mviMiwS+7jPy/4SzrcreyWvUU7DKyxhnlTtf20=	Спеціального МТЗ не потребує
Екосистемологія з основами фітосозології	навчальна дисципліна	<i>RP-Ekosistemologia.pdf</i>	MUHVDf5CRCnhSL3hTqdDcmAviXh5w6irKqgWqSM9hZw=	Мультимедійне обладнання, презентації до тем лекцій в Power Point, підручники, посібники,

				підбірка документальних фільмів, гербарних матеріалів.
Еволюційна біологія	навчальна дисципліна	RP-Evol-biologi.pdf	wp/QXqM3GgKfeEno5XyZuc036vguxa7+pxU8d1UDVD4=	Мультимедійне обладнання для презентацій лекційного матеріалу та самостійних презентацій здобувачів. Доступ до Інтернету.
Досягнення сучасної біології	навчальна дисципліна	RP-Dosjagnennja-such-biologi.pdf	1KAgNkEQyigZOIjcct2fMC2z1strjh/XYH3iIP+9u+U=	Спеціального МТЗ не потребує
Біогеоценологія з основами охорони екосистем	навчальна дисципліна	RP-Biogeocenologi.pdf	3JWujrr491yf+Q3dT7WxQr5ri8QO/Zbg6t0L3P10RYc=	Мультимедійне обладнання, презентації до тем лекцій в Power Point, підручники, посібники, підбірка документальних фільмів, гербарних матеріалів.

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
179093	Голик Сніжана Василівна	завідувач кафедри			0	Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі(англійська, французька, німецька)	Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра англійської філології; Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат філологічних наук (ДК № 013206, 10.02.04 "Германські мови", 13.02. 2002 р. тема «Особливості функціонування префіксальної номінації у сучасній англійській мові»), доцент кафедри англійської філології (12 ДЦ № 020032, 30.10.2008 р.) Стаж науково-педагогічної роботи:25р. Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Іноземна мова для комунікацій у науково-педагогічному середовищі» Голик С.В. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання іноземної мови для різних спеціальностей. Це також підтверджується наступними науковими публікаціями: 1. Голик С.В. Англійська мова як lingua franca у сучасному світі: глобалізаційні виклики/ Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. І. Франка.- Дрогобич, 2015. – с. 125-131. 2. Голик С. В. Науковий дискурс: основні напрямки дослідження / С. В. Голик // Сучасні дослідження з іноземної філології. – Ужгород: ПП «Аутдор –Шарк». - Випуск 14. – 2016. - С. 45-49. 3. Голик С.В. Геронтологічний дискурс у науковому вимірі /С.В. Голик//Сучасні дослідження з іноземної філології. Вип.15. – 2017. – С. 38-41. 4. Глюдзик Ю.В., Голик С.В. Основи англомовного наукового письма (англ.мовою) : збірник завдань.- Ужгород, 2018.-44с. 5. Голик С.В. Concept OLD AGE in ENGLISH: Cognitive-Semantic Analysis/ Philosophyof Languageand NewTrends in translation Studies and Linguistics: Collective Monograph /N. V. Chendey, A. I. Devitska, M. P. Fabian, S. V. Holyk, etc. – Lviv-Torun: Liha-Pres, 2019. – 164 p. P.52-72. DOI: 10.36059/978-966-397-149-0/52-72 Та участю в міжнародних конференцій, а саме: 1. Age Talks - Communicating Ages in the Communication Age, The Institute of Behavioural Sciences and Communication Theory and The Institute of World Economy at Corvinus University of Budapest. 09/05/2019. 2. Worlds. The 8th Conference of the International Association of Literary Semantics (IALS), University of Iceland, Reykjavik April 15-17, 2019.
312501	Гвоздяк Ольга Михайлівна	зав.кафедри			0	Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі(англійська, французька, німецька)	Структурний підрозділ, у якому працює викладач:кафедра німецької філології Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат педагогічних наук (ПД № 009241, 13.00.01 - теорія та історія педагогіки, 27.05.1987 року, тема «Становлення і розвиток соціалістичної системи підготовки вчительських кадрів у вищих навчальних закладах Німецької Демократичної Республіки»), доцент по кафедрі німецької філології (ДЦ № 034075, 28.02.1991 р.) Стаж науково-педагогічної роботи:44р. Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Іноземна мова для комунікацій у науково-педагогічному середовищі» Гвоздяк О.М. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання іноземної мови для різних спеціальностей. Це також підтверджується наступними науковими публікаціями: 1. Комунікативна компетенція як важлива складова у вивченні іноземної мови /Гвоздяк О.М., Свіда-Сусіденко Т.В. // Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті: Матеріали II-Міжнародної науково-практичної конференції, 24 – 25 березня 2016 року) / [редактори-упорядники: І. Зимомря, В. Ільницький]. – Ченстохова – Ужгород – Дрогобич : Посвіт, 2016. – С. 120 – 122. 2. Вивчення лексики з використанням смартфонів: можливості та небезпеки / О.Гвоздяк, В. Синьо, М. Вереш // Наукові записки. – Випуск 187. – Серія: Філологічні науки. – Кропивницький: Видавництво «КОД», 2020. – С. 651 - 656. Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах IndexCOPERNICUS, GoogleScholar, Academiejournals, ResearchBible, WorldCat Участю в науково-дослідні роботи:

							Участь у проєкті „Die Deutschen in Mittel- und Osteuropa“ (2004 – 2008). Тюбінген (ФРН) Ukraine // Handbuch der deutschen Sprachminderheiten in Mittel- und Osteuropa. Hrsg. Ludwig M. Eichinger, A. Plewnia, C.M. Riehl. – Gunter Narr Verlag, Tübingen, 2008. – S. 83 – 144. Розробкою навчально-методичних робіт: 1. Гвоздяк О.М., Синьо В.В. Тестові завдання з німецької мови для аспірантів. – Ужгород: ПП Данило С.І., 2011. – 165 с. 2. Гвоздяк О.М. Граматика німецької мови (електр. версія). – Ужгород, 2020.
61374	Смужаниця Діана Іванівна	доцент			0	Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі(англійська, французька, німецька)	Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра іноземних мов; Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат філологічних наук (ДК №005917, 00.59.17 – загальне мовознавство, 29.03.2012 р. , тема «Запозичення в юридичній термінології (на матеріалі французької та української мов)»), доцент кафедри іноземних мов (12ДЦ №042776, 30.06.2015 р.) Стаж науково-педагогічної роботи: 22р. Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Іноземна мова для комунікацій у науково-педагогічному середовищі» Смужаницею Д.І. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання іноземної мови для різних спеціальностей. Підтверджується науково-педагогічним стажуванням в Закарпатському інституті післядипломної педагогічної освіти, 22.11.2016 – 23.12.2016 р. (наказ №102 від 21.11.2016); Участю в тренінгах Professional Development training course at the Uzhgorod National University: Preparing for ECL exams. Certificate №16-2017/11, 30 годин, 1ECTS, 13-14 листопада 2017; Ta Ambassade de France en Ukraine Attestation de formation - серпень 2019
14205	Левкулич Василь Васильович	завідувач кафедри			0	Теорія та методологія класичної та сучасної філософії	Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра філософії; Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат філософських наук (09.00.03 соціальна філософія та філософія освіти, ДК 033017, 9.03.2006 р., тема «Методологічна функція категорії "рівність" при аналізі перехідних процесів у суспільстві»), доцент кафедри філософії (12ДЦ 025576, 01.07.2011р.) Стаж науково-педагогічної роботи: 19 років Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Теорія та методологія класичної і сучасної філософії» Левкуличем В.В. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання. Фаховість його викладання зокрема підтверджується монографіями та науковими публікаціями, а саме: 1. Левкулич В. В. Справедливість як соціокультурний феномен: монографія. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 480 с. 2. Левкулич В. В. Справедливість як світоглядний орієнтир суспільної свідомості. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. Гол. ред. В.М. Вашкевич. К. : ВІПУАН, 2017. Випуск 127 (№12). С. 225–229. 3. Левкулич В. В. Справедливість в ієрархії аксіологічних пріоритетів права // Право та державне управління. – 2019. – № 3. – С. 27–32. 4. Левкулич В. В. Теоретико-концептуальні роздоріжжя філософії права // Право і суспільство. – 2019. – № 5. – С. 45–52. 5. Левкулич В. В. Соціокультурні основи права // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. – 2019. – № 5. – С. 13–18.
118404	Сусліков Леонід Михайлович	професор			0	Презентація наукових результатів, створення об'єктів інтелектуальної власності та управління науковими проєктами	Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра прикладної фізики; Інформація про кваліфікацію викладача: Кандидат фізико-математичних наук (ФМ №017427, 01.04.10 – фізика напівпровідників та діелектриків, 27.10.1982р. Тема: «Частотна і просторова дисперсія діелектричної проникності в кристалах тіюгалата кадмію»), доцент кафедри прикладної фізики (ДЦ №007068, 18.02.2003р.,) доктор фізико-математичних наук (01.04.10 – фізика напівпровідників та діелектриків, 27 01.1995р., тема «Ефекти взаємодії електромагнітних хвиль в кристалах із структурою халькопїриту»), старший науковий співробітник (СН №064426, 20.06.1990р.), професор кафедри прикладної фізики (ПР №002353, 19.06.2003р.) Стаж науково-педагогічної роботи: 48р. Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Презентація наукових результатів та управління науковими проєктами» Сусліковим Л.М. зумовлено його досвідом професійної активності по даній дисципліні, а також підвищенням кваліфікації по темі «Створення об'єктів інтелектуальної власності». Свідцтво про підвищення кваліфікації 12СПК 871867 в Інституті інтелектуальної власності, м Київ
315020	Староста Володимир Іванович	професор			0	Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять	Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи; Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат хімічних наук (ХМ № 014416, 02.00.01 - неорганічна хімія, 03.07.1985 р., тема «Взаимодействие в системах Ti2S(Se)-Si(Ge,Sn)S2(Se2) и получение монокристаллов образующихся сложных халькогенидов»), доцент по кафедрі фізичної та колоїдної хімії (ДЦ АП № 002902, 21.12.1995 р.), доктор педагогічних наук (ДД №005672, 13.00.02 - теорія та методна навчання (хімія), 15.03.2007 р., тема «Теоретико-методичні

						засади навчання школярів складати й розв'язувати завдання з хімії», професор кафедри педагогіки (ПР № 005913, 23.12.2008 р.), старший науковий співробітник (СН № 075792, 19.06.1992 р.) Стаж науково-педагогічної роботи:30р. Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять» Старостою В.І. зумовлена науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання педагогічних дисциплін на різних спеціальностях. Фаховість його викладання зокрема підтверджується посібником та понад 50науковими публікаціями, декотрі з них: 1. Староста В.І. Тестовий контроль психолого-педагогічної підготовки магістрів та аспірантів: навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. 100 с. ISBN 978-617-7333-23-3 2. 8. Староста В.І., Товканець Г.В. Контроль навчальних досягнень студентів: мотиваційний аспект. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія» : зб. наук. пр. / Ред.кол. : Товканець Г.В. (гол. ред.) та ін. Мукачево : Вид-во МДУ, 2017. Випуск 1 (5). С. 39-42. ISSN 2413-3329. ISSN 2520-6788. 3. Стеблюк С. В., Староста В. І. Інтерактивне навчання у процесі підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей : навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. 156 с. ISBN 978-617-7333-46-2 4. 11. Староста Володимир, Іваничко Інна. Навчальні завдання в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін майбутніми викладачами вищої школи. Педагогічні інновації у фаховій освіті: збірник наукових праць. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2017. С. 130-137. ISSN 2307-3594. 5. 13. Староста Володимир. Педагогічний моніторинг та педагогічна діагностика: сутність і взаємозв'язок понять. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Педагогічні науки. 2017. № 4 (59). С. 499-505. ISSN 2518-7813. 6. 15. Староста В. І. Методи інтерактивного навчання: сутність, класифікація. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Педагогічні науки. 2018. № 2 (61). С. 256-262. ISSN 2518-7813. 7. 19. Староста В. І., Попадич О. О. Деякі чинники адаптації студентів-першокурсників в умовах класичного університету. Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology, 2018 Vol. 6. No. 2. pp. 16-26 ISSN: 2521-1234 8. 40. Староста В. І., Попадич О. О. Мотивація навчальної діяльності студентів-першокурсників у процесі їх адаптації в умовах класичного університету. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2019. Вип. 2(45). С. 173-177. ISSN 2524-0609
164074	Мулеса Оксана Юріївна	доцент			0	Сучасні інформаційні технології Структурний підрозділ, у якому працює викладач: кафедра кібернетики і прикладної математики; Інформація про кваліфікацію викладача: кандидат технічних наук (ДК № 023172, 05.13.06 інформаційні технології, 26.06.2014 р, тема «Нечіткі моделі і методи оцінювання кількісних характеристик груп високого ризику інфікування вірусом імунодефіциту людини»), доцент кафедри кібернетики та прикладної математики (12 ДЦ № 044659, 15.12.2015 р.) Стаж науково-педагогічної роботи:11р. Рішення ЗВО щодо викладання дисципліни «Сучасні інформаційні технології» Мулесою О.Ю. зумовлена дипломом про освіту, науковим ступенем та багаторічним досвідом викладання. Фаховість її викладання зокрема підтверджується науковими публікаціями, а саме: 1. Мулеса, О. Особливості проектування інформаційної технології визначення структури групи трудових мігрантів / Оксана Мулеса // Східно-Європейський журнал передових технологій. – 2015. – Т. 4, N 2(76). – С. 4-8. – Режим доступу : DOI : 10.15587/1729-4061.2015.47204. 2. Мулеса О.Ю., Гече Ф.Е., Розлуцька Г.М. Особливості використання додатку RHPMYADMIN в ході вивчення мови запитів SQL// Фізико-математична освіта : науковий журнал. – 2017. – Випуск 4(14). – С. 3. Мулеса О.Ю., Гече Ф.Е., Розлуцька Г.М., Імре Ю.Ю. Місце теми «Інструкція SELECT» в змістовому модулі «Реляційні бази даних» та методика її навчання. Фізико-математична освіта. 2018. Випуск 1(15). С. 260-263. 4. Мулеса О.Ю., Гече Ф.Е., Імре Ю.Ю. Методика навчання основам теорії нормалізації реляційної моделі даних в контексті компетентнісного підходу до підготовки фахівців у системі вищої освіти. Фізико-математична освіта. 2018. Випуск 3(17). С. 67-72. 5. Мулеса О.Ю., Гече Ф.Е., Імре Ю.Ю. Навчання основам комунікації з сервером в PHP. Фізико-математична освіта. 2019. Випуск 1(19). С. 142-147. Участь у науково-дослідній темі - Розробка математичних моделей і методів для оброблення інформації та інтелектуального аналізу даних; шифр - 0115U004630; Навчально-методичні посібники 1. Мулеса О.Ю. Сучасні інформаційні технології: Web-програмування на боці клієнта. HTML та CSS. – Ужгород: УжНУ, 2015. – 54 с. 2. Мулеса О.Ю. Основи HTML та CSS. Лабораторний практикум. - Ужгород, 2019. - 53 с.
198740	Фельбаба-Клушина	зав.кафедри			0	Екосистемологія з основами фітосозології Структурний підрозділ, у якому працює викладач Біологічний факультет

	Любов Михайлівна					Інформація про кваліфікацію викладача Кандидат біологічних наук (КН №008470 – 03.00.05. – ботаніка, 22.06.1995 р. Тема: «Біоекологія ColchicumaautumnaleL. (Melanthiaceae) та моніторинг стану його популяцій в Українських Карпатах» Доцент кафедри ботаніки (ДЦ №009242, 21.10. 2004 року); Доктор біологічних наук (ДД№002878 від 17 січня 2014 року). Тема: «Флора і рослинність водойм і боліт верхів'я басейну р. Тиса (Українські Карпати) та флювіальна концепція їх охорони». Професор кафедри ботаніки (Атестат професора 12ПР № 010810 від 29 вересня 2015 року Стаж науково- педагогічної роботи: 20 років Досліджує природні екосистеми на різних рівнях їх організації: від виду до екосистеми. За останні 5 років надрукувала праці у цьому напрямку: Монографії: 1. Устименко П.М., Дубина Д.В., Фельбаба-Клушина Л.М. Рослинність верхів'я долини Тиси (Закарпатська область): сучасний стан, фітоценорізноманітність, антропогенна трансформація, охорона Ужгород: Іва, 2015. – 125 с. Статті у фахових виданнях: 1. Фельбаба-Клушина Л.М. Utricularia intermedia Hayne (Utriculariaceae) – новий вид для флори Закарпаття Укр. ботан. журн. – 2015. – Вип. 3. – С. 125-129.(Web of Science) 2. Фельбаба-Клушина Л.М. Динаміка рослинного покриву оліготрофних боліт Закарпаття/ Наук. вісник НЛТУ. - 2015. - Т. 25. - Вип. 4. – С. 61-70. 3. Фельбаба-Клушина Л.М. Болота і водойми верхів'я р. Тиса (Українські Карпати), перспективні для надання їм статусу Рамсарських угідь / Наук. вісн. Чернівецького ун-ту. Серія: Біологія (Біологічні системи). – 2015. – Т.7, Вип. 2. – С. 56-61. 4. Felbaba-Klushyna L.M., Votkalchuk K. A.The state and prospects of preservation of same rare and relict species Lycopodiophyta at southern megaslope of the Ukrainian Carpathians (Transcarpatia) / Chornomorski Botanical Journal. – 2015. – Vol.2. – P. 138-146.
198740	Фельбаба-Клушина Любов Михайлівна	зав.кафедри			0	Біоекологія з основами охорони екосистем Структурний підрозділ, у якому працює викладач Біологічний факультет Інформація про кваліфікацію викладача Кандидат біологічних наук (КН №008470 – 03.00.05. – ботаніка, 22.06.1995 р. Тема: «Біоекологія ColchicumaautumnaleL. (Melanthiaceae) та моніторинг стану його популяцій в Українських Карпатах» Доцент кафедри ботаніки (ДЦ №009242, 21.10. 2004 року); Доктор біологічних наук (ДД№002878 від 17 січня 2014 року). Тема: «Флора і рослинність водойм і боліт верхів'я басейну р. Тиса (Українські Карпати) та флювіальна концепція їх охорони». Професор кафедри ботаніки (Атестат професора 12ПР № 010810 від 29 вересня 2015 року Стаж науково- педагогічної роботи: 20 років Досліджує природні екосистеми на різних рівнях їх організації: від виду до екосистеми. За останні 5 років надрукувала праці у цьому напрямку: Монографії: 1. Устименко П.М., Дубина Д.В., Фельбаба-Клушина Л.М. Рослинність верхів'я долини Тиси (Закарпатська область): сучасний стан, фітоценорізноманітність, антропогенна трансформація, охорона Ужгород: Іва, 2015. – 125 с. Статті у фахових виданнях: 1. Фельбаба-Клушина Л.М. Utricularia intermedia Hayne (Utriculariaceae) – новий вид для флори Закарпаття Укр. ботан. журн. – 2015. – Вип. 3. – С. 125-129.(Web of Science) 2. Фельбаба-Клушина Л.М. Динаміка рослинного покриву оліготрофних боліт Закарпаття/ Наук. вісник НЛТУ. - 2015. - Т. 25. - Вип. 4. – С. 61-70. 3. Фельбаба-Клушина Л.М. Болота і водойми верхів'я р. Тиса (Українські Карпати), перспективні для надання їм статусу Рамсарських угідь / Наук. вісн. Чернівецького ун-ту. Серія: Біологія (Біологічні системи). – 2015. – Т.7, Вип. 2. – С. 56-61. 4. Felbaba-Klushyna L.M., Votkalchuk K. A.The state and prospects of preservation of same rare and relict species Lycopodiophyta at southern megaslope of the Ukrainian Carpathians (Transcarpatia) / Chornomorski Botanical Journal. – 2015. – Vol.2. – P. 138-146.
165273	Куртяк Федор Федорович	завідувач кафедри			0	Еволюційна біологія Структурний підрозділ, у якому працює викладач Біологічний факультет Інформація про кваліфікацію викладача Кандидат біологічних наук. Диплом: серія ДК № 027015 від 15.12.2004 р;03.00.08 – зоологія.Тема: Амфібії рівнинного Закарпаття: стан фауни та аналіз проблемних груп. Доцент кафедри зоології (Атестат: 12ДЦ №019033) Рішення Атестаційної колегії МОН України від 18 квітня 2008 року, протокол №2/38- Старший науковий співробітник зі спеціальності зоологія (Рішення Вищої атестаційної комісії України від 6 жовтня 2010 року, постанова №19-07/6, номер атестата АС №007574) Підвищення кваліфікації: Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, з 19.04 по 18.05.2016 р. Стаж науково- педагогічної роботи: 16 років (з 2003 року) Метою навчальної дисципліни «Еволюційна біологія» є формування у здобувача ступеня доктора філософії в галузі біологія за спеціальністю 091 «Біологія» системи теоретичних знань і практичної спроможності у царині закономірностей еволюційного процесу, основних подій історії життя на Землі, місця теорії еволюції у системі сучасних біологічних дисциплін та застосування еволюційного підходу до вирішення конкретних наукових завдань. Ф.Ф. Куртяк є дослідником іхтіофауни Карпатського регіону і має низку власних поглядів на філогенію

						окремих систематичних груп іхтіофауни та на еволюційний розвиток зооценозів даного регіону в цілому. Статті: 1. Куртяк Ф. Ф. Сучасний стан іхтіофауни басейну річки Тересва / Куртяк Ф. Ф. Матеріали 73 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія Біологія. Том I (23 травня 2019 р.) – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. – С. 35–37. 2. Куртяк Ф. Ф., Бондар П. П. Сучасний стан та історичні зміни іхтіофауни басейну річки Тересва / Вісник Львівського університету. Серія біологічна. 2020. Випуск 80. С. 1 15 Inpress 3. Didenko A.V., Talabishka E.M., Velykopolskiy I.I., Kurtyak F.F., Kucheruk A.I. Current distribution of the European grayling, Thymallus thymallus, and huchen, Hucho hucho, in the Transcarpatian region of Ukraine. Vestnik zoologii, 2018; 52(1): 65–74 [DOI: 10.2478/vzoo-2018-0009] Участь у міжнародних конференціях: 1. 6-7.10.2019 - ICART Ukraine. International Congress. ART: Focus on embryo. м. Київ. Отримано професійні сертифікати міжнародного зразка 2. 11.10.2019 - Мистецтво Лікування: післядипломний курс професійного вдосконалення (отримано міжнародні сертифікати), м. Ужгород 3. Другий Міжнародний діловий форум «Актуальні аспекти репродуктивної медицини і діагностики безпліддя», що відбувся 13-14 вересня 2019 року у смт. Кароліно-Бугаз, Одеської області. (Отримано професійні сертифікати)
165273	Куртяк Федор Федорович	завідувач кафедри			0	Філогенетика Структурний підрозділ, у якому працює викладач Біологічний факультет Інформація про кваліфікацію викладача Кандидат біологічних наук. Диплом: серія ДК № 027015 від 15.12.2004 р.; 03.00.08 – зоологія. Тема: Амфібії рівнинного Закарпаття: стан фауни та аналіз проблемних груп. Доцент кафедри зоології (Атестат: 12ДЦ №019033) Рішення Атестаційної колегії МОН України від 18 квітня 2008 року, протокол №2/38- Старший науковий співробітник зі спеціальності зоологія (Рішення Вищої атестаційної комісії України від 6 жовтня 2010 року, постанова №19-07/6, номер атестата АС №007574) Підвищення кваліфікації: Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, з 19.04 по 18.05.2016 р. Стаж науково- педагогічної роботи: 16 років (з 2003 року) Метою навчальної дисципліни «Еволюційна біологія» є формування у здобувача ступеня доктора філософії в галузі біологія за спеціальністю 091 «Біологія» системи теоретичних знань і практичної спроможності у царині закономірностей еволюційного процесу, основних подій історії життя на Землі, місця теорії еволюції у системі сучасних біологічних дисциплін та застосування еволюційного підходу до вирішення конкретно наукових завдань. Ф.Ф. Куртяк є дослідником іхтіофауни Карпатського регіону і має низку власних поглядів на філогенію окремих систематичних груп іхтіофауни та на еволюційний розвиток зооценозів даного регіону в цілому. Статті: 1. Куртяк Ф. Ф. Сучасний стан іхтіофауни басейну річки Тересва / Куртяк Ф. Ф. Матеріали 73 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія Біологія. Том I (23 травня 2019 р.) – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. – С. 35–37. 2. Куртяк Ф. Ф., Бондар П. П. Сучасний стан та історичні зміни іхтіофауни басейну річки Тересва / Вісник Львівського університету. Серія біологічна. 2020. Випуск 80. С. 1 15 Inpress 3. Didenko A.V., Talabishka E.M., Velykopolskiy I.I., Kurtyak F.F., Kucheruk A.I. Current distribution of the European grayling, Thymallus thymallus, and huchen, Hucho hucho, in the Transcarpatian region of Ukraine. Vestnik zoologii, 2018; 52(1): 65–74 [DOI: 10.2478/vzoo-2018-0009] Участь у міжнародних конференціях: 1. 6-7.10.2019 - ICART Ukraine. International Congress. ART: Focus on embryo. м. Київ. Отримано професійні сертифікати міжнародного зразка 2. 11.10.2019 - Мистецтво Лікування: післядипломний курс професійного вдосконалення (отримано міжнародні сертифікати), м. Ужгород 3. Другий Міжнародний діловий форум «Актуальні аспекти репродуктивної медицини і діагностики безпліддя», що відбувся 13-14 вересня 2019 року у смт. Кароліно-Бугаз, Одеської області. (Отримано професійні сертифікати)
202089	Вайда Петро Васильович	доцент			0	Теоретична біологія Структурний підрозділ, у якому працює викладач Біологічний факультет Інформація про кваліфікацію викладача Кандидат біологічних наук.. (ДК № 027008 від 15.12.2004 р. - 03.00.12 - фізіологія рослин. Тема: Фізіологічні особливості сортів озимої пшениці за умов різного водозабезпечення. Доцент кафедри генетики, фізіології рослин і мікробіології, (ДЦ №027899 від 14.04.2011). Стаж науково- педагогічної роботи: 42 роки Вайда П. В. має широке коло наукових інтересів, бере участь у виконанні кафедральних наукових тем які включають класичні теоретичні аспекти біологічної науки Статті у наукових фахових виданнях України: 1. Ніколайчук В.І., Вакерич М.М., Белчгазі В.І., Ю.М., Вайда П.В., Ткач О.П., Глюдик М.Ю., Кіш Ю.Ю Фітоактивність важких металів та їх сполук в системі «ґрунт-рослина» // Фізіологія рослин: досягнення та нові напрямки розвитку / Збірник наук. праць. Київ: Логос, 2017 с. 260-273 (Наукова стаття) Тези та матеріали наукових конференцій:

						1. Делеган Н.І., Вайда П.В. ПРОДУКТИВНІСТЬ І ЯКІСТЬ КАРТОПЛІ ЗА ДІЇ ФІЗІОЛОГІЧНО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН // Проблеми збереження біорізноманіття Українських Карпат: матеріали IX регіональної конференції молодих вчених та студентів (Ужгород, 5-6 травня 2016 р.). – Ужгород, 2016. – С. 88. 3. Бреннер Е.В, Вайда П.В. Особливості реакції рослин озимої пшениці різних екотипів на водний дефіцит // Проблеми збереження біорізноманіття Українських Карпат: матеріали X регіональної конференції молодих вчених та студентів (Ужгород, 27-28 квітня 2017 р.). – Ужгород, 2017. – С. 103. 2. Дебич Н.Т., Вайда П.В. Мінеральне живлення - один з визначальних факторів інтенсивності ростових процесів та формування високої продуктивності озимої пшениці // Проблеми збереження біорізноманіття Українських Карпат: матеріали X регіональної конференції молодих вчених та студентів (Ужгород, 27-28 квітня 2017 р.). – Ужгород, 2017. – С. 113. 3. Євтушенко О.В., Вайда П.В. Адаптивний потенціал сортів озимої пшениці за дії посухи // Проблеми збереження біорізноманіття Українських Карпат: матеріали X регіональної конференції молодих вчених та студентів (Ужгород, 27-28 квітня 2017 р.). – Ужгород, 2017. – С. 115. 4. Ніколайчук В.І., Вайда П.В., Белчгазі В.Й., Вакерич М.М., Кишко К.М., Колесник А.В. Сучасні аспекти наукових досліджень з фітофізіології на кафедрі генетики, фізіології рослин і мікробіології Ужгородського національного університету // Матеріали II-го науково-методичного інтернет-семінару (м. Харків, Україна, 14 грудня 2016 року). – Х. 2017. – с. 28-30. 5. Вайда П.В., Гедзур Т.І. Особливості метаболізму С-гліцину в рослинах озимої пшениці за оптимального і недостатнього волю забезпечення // Збірник тез 71 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Серія Біологія (27-28 лютого 2017 р.). – Ужгород, 2017 – 21 с. 6. Ніколайчук В.І., Вакерич М.М., Белчгазі В.Й., Ю.М., Вайда П.В., Ткач О.П., Глюдзик М.Ю., Кіш Ю.Ю. Фітоактивність важких металів та їх сполук в системі «ґрунт-рослина» Фізіологія рослин і генетика. Київ 2017 р. Том 48, №№ 1-6. С. 460-473. 7. Вайда П.В., Гедзур Т.І. ВПЛИВ КАЛЬЦІУ НА РОСТОВІ ПРОЦЕСИ РОСЛИН// Матеріали 72 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Серія Біологія. 27-28 лютого 2018 р. –7 с.
202089	Вайда Петро Васильович	доцент			0	Досягнення сучасної біології Структурний підрозділ, у якому працює викладач Біологічний факультет Інформація про кваліфікацію викладача Кандидат біологічних наук, (ДК № 027008 від 15.12.2004 р. - 03.00.12 - фізіологія рослин.Тема: Фізіологічні особливості сортів озимої пшениці за умов різноговодозабезпечення. Доцент кафедри генетики, фізіології рослин і мікробіології, (ДЦ №027899 від 14.04.2011). Стаж науково- педагогічної роботи: 42 роки Вайда П. В. має широке коло наукових інтересів, бере участь у виконанні кафедральних наукових тем які включають класичні теоретичні аспекти біологічної науки Статті у наукових фахових виданнях України: 1. Ніколайчук В.І., Вакерич М.М., Белчгазі В.Й., Ю.М., Вайда П.В., Ткач О.П., Глюдзик М.Ю., Кіш Ю.Ю. Фітоактивність важких металів та їх сполук в системі «ґрунт-рослина» // Фізіологія рослин: досягнення та нові напрямки розвитку / Збірник наук. праць. Київ: Логос, 2017 с. 260-273 (Наукова стаття) Тези та матеріали наукових конференцій: 1. Делеган Н.І., Вайда П.В. ПРОДУКТИВНІСТЬ І ЯКІСТЬ КАРТОПЛІ ЗА ДІЇ ФІЗІОЛОГІЧНО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН // Проблеми збереження біорізноманіття Українських Карпат: матеріали IX регіональної конференції молодих вчених та студентів (Ужгород, 5-6 травня 2016 р.). – Ужгород, 2016. – С. 88. 3. Бреннер Е.В, Вайда П.В. Особливості реакції рослин озимої пшениці різних екотипів на водний дефіцит // Проблеми збереження біорізноманіття Українських Карпат: матеріали X регіональної конференції молодих вчених та студентів (Ужгород, 27-28 квітня 2017 р.). – Ужгород, 2017. – С. 103. 2. Дебич Н.Т., Вайда П.В. Мінеральне живлення - один з визначальних факторів інтенсивності ростових процесів та формування високої продуктивності озимої пшениці // Проблеми збереження біорізноманіття Українських Карпат: матеріали X регіональної конференції молодих вчених та студентів (Ужгород, 27-28 квітня 2017 р.). – Ужгород, 2017. – С. 113. 3. Євтушенко О.В., Вайда П.В. Адаптивний потенціал сортів озимої пшениці за дії посухи // Проблеми збереження біорізноманіття Українських Карпат: матеріали X регіональної конференції молодих вчених та студентів (Ужгород, 27-28 квітня 2017 р.). – Ужгород, 2017. – С. 115. 4. Ніколайчук В.І., Вайда П.В., Белчгазі В.Й., Вакерич М.М., Кишко К.М., Колесник А.В. Сучасні аспекти наукових досліджень з фітофізіології на кафедрі генетики, фізіології рослин і мікробіології Ужгородського національного університету // Матеріали II-го науково-методичного інтернет-семінару (м. Харків, Україна, 14 грудня 2016 року). – Х. 2017. – с. 28-30. 5. Вайда П.В., Гедзур Т.І. Особливості метаболізму С-гліцину в рослинах озимої пшениці за оптимального і недостатнього волю забезпечення // Збірник тез 71 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Серія Біологія (27-28 лютого 2017 р.). – Ужгород, 2017 – 21 с. 6. Ніколайчук В.І., Вакерич М.М., Белчгазі В.Й., Ю.М., Вайда П.В., Ткач О.П., Глюдзик М.Ю., Кіш Ю.Ю.

						Фітоактивність важких металів та їх сполук в системі «ґрунт-рослина» Фізіологія рослин і генетика. Київ 2017 р. Том 48, №№ 1–6. С. 460-473. 7. Вайда П.В., Гедзур Т.І. ВПЛИВ КАЛЬЦІЮ НА РОСТОВІ ПРОЦЕСИ РОСЛИН// Матеріали 72 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Серія Біологія. 27-28 лютого 2018 р. –7 с.
--	--	--	--	--	--	--

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	Методи навчання	Форми оцінювання
<i>Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі(англійська, французька, німецька)</i>		
ПРН 2.7 Аналізувати наукові праці в галузі біології, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 2.4 Формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій).	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 2.9 Визначати інформаційну цінність джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 2.8 Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 4.1 Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 3.5 Уміти використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 3.3 Професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 3.2 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 3.1 Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі біології.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 2.11 Готувати запити на отримання фінансування, звітну документацію.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 2.10 Визначати принципи та методи дослідження, використовуючи міждисциплінарні підходи.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод.	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
ПРН 1.2 Фундаментальні праці провідних зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження.	Лекції, практичні заняття, репродуктивний метод	Контрольна робота. Тестовий контроль. Індивідуальне опитування. Залік. Іспит
<i>Теорія та методологія класичної та сучасної філософії</i>		
ПРН 2.10 Визначати принципи та методи дослідження, використовуючи міждисциплінарні підходи.	Пояснювально-ілюстративний метод, лекції, практичні заняття, репродуктивний метод робота з першоджерелами	Тестовий контроль, індивідуальне опитування, іспит
ПРН 4.4 Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	Пояснювально-ілюстративний метод, лекції, практичні заняття, репродуктивний метод, робота з першоджерелами	Тестовий контроль, індивідуальне опитування, іспит
ПРН 4.2 Діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності, на основі етичних міркувань (мотивів).	Пояснювально-ілюстративний метод, лекції, практичні заняття, репродуктивний метод, робота з першоджерелами	Тестовий контроль, індивідуальне опитування, іспит
ПРН 2.6 Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	Пояснювально-ілюстративний метод, лекції, практичні заняття, репродуктивний метод, робота з першоджерелами	Тестовий контроль, індивідуальне опитування, іспит
ПРН 2.2 Формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження.	Пояснювально-ілюстративний метод, лекції, практичні заняття, репродуктивний метод, робота з першоджерелами	Тестовий контроль, індивідуальне опитування, іспит
<i>Презентація наукових результатів, створення об'єктів інтелектуальної власності та управління науковими проектами</i>		
ПРН 4.4 Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 4.2 Діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності, на основі етичних міркувань (мотивів).	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи

ПРН 4.1 Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 3.5 Уміти використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 3.4 Ефективно працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 3.3 Професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 3.1 Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі біології.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 2.11 Готувати запити на отримання фінансування, звітну документацію.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 2.10 Визначати принципи та методи дослідження, використовуючи міждисциплінарні підходи.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 2.6 Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 2.4 Формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій).	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 2.1 Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 1.3 Принципи планування та фінансування науково-дослідної роботи та структури кошторисів на її виконання.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 4.3 Самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
<i>Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять</i>		
ПРН 2.1 Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 2.7 Аналізувати наукові праці в галузі біології, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 4.4 Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 4.3 Самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 4.2 Діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності, на основі етичних міркувань (мотивів).	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 4.1 Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 3.3 Професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 3.2 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи

ПРН 3.1 Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі біології.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
ПРН 2.8 Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Лекція, обговорення, ілюстрація, демонстрація, робота в малих групах, «Мозковий штурм», практичні заняття, пояснювальний метод	Письмове тестування, аналітичне есе, залік, виконання індивідуальної роботи
<i>Сучасні інформаційні технології</i>		
ПРН 4.2 Діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності, на основі етичних міркувань (мотивів).	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Поточний контроль – фронтальне опитування, виконання практичних завдань. Модульний контроль – виконання комплексної контрольної роботи. Підсумковий контроль – екзаменаційні питання, виконання практичних завдань.
ПРН 4.3 Самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Поточний контроль – фронтальне опитування, виконання практичних завдань. Модульний контроль – виконання комплексної контрольної роботи. Підсумковий контроль – екзаменаційні питання, виконання практичних завдань.
ПРН 4.1 Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Поточний контроль – фронтальне опитування, виконання практичних завдань. Модульний контроль – виконання комплексної контрольної роботи. Підсумковий контроль – екзаменаційні питання, виконання практичних завдань.
ПРН 3.5 Уміти використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Поточний контроль – фронтальне опитування, виконання практичних завдань. Модульний контроль – виконання комплексної контрольної роботи. Підсумковий контроль – екзаменаційні питання, виконання практичних завдань.
ПРН 3.4 Ефективно працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Поточний контроль – фронтальне опитування, виконання практичних завдань. Модульний контроль – виконання комплексної контрольної роботи. Підсумковий контроль – екзаменаційні питання, виконання практичних завдань.
ПРН 3.3 Професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Поточний контроль – фронтальне опитування, виконання практичних завдань. Модульний контроль – виконання комплексної контрольної роботи. Підсумковий контроль – екзаменаційні питання, виконання практичних завдань.
ПРН 3.2 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Поточний контроль – фронтальне опитування, виконання практичних завдань. Модульний контроль – виконання комплексної контрольної роботи. Підсумковий контроль – екзаменаційні питання, виконання практичних завдань.
ПРН 3.1 Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі біології.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Поточний контроль – фронтальне опитування, виконання практичних завдань.
ПРН 2.11 Готувати запити на отримання фінансування, звітну документацію.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Поточний контроль – фронтальне опитування, виконання практичних завдань. Модульний контроль – виконання комплексної контрольної роботи. Підсумковий контроль – екзаменаційні питання, виконання практичних завдань.
ПРН 2.4 Формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій).	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Поточний контроль – фронтальне опитування, виконання практичних завдань. Модульний контроль – виконання комплексної контрольної роботи. Підсумковий контроль – екзаменаційні питання, виконання практичних завдань.
<i>Філогенетика</i>		
ПРН 4.4 Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний)
ПРН 4.1 Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез

		доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний).
ПРН 3.2 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний).
ПРН 2.9 Визначати інформаційну цінність джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний).
ПРН 2.8 Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний)
ПРН 2.7 Аналізувати наукові праці в галузі біології, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний)
ПРН 2.6 Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (ус)
ПРН 2.5 Формулювати наукову проблему з огляду на стан її наукової розробки та сучасні наукові тенденції	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний)
ПРН 2.3 Проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний).
ПРН 2.1 Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез

значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.		доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний).
ПРН 1.2 Фундаментальні праці провідних зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний).
ПРН1.1 Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі біології та суміжних галузей знань.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: залік; тести; аналітичні звіти, реферати, есе; написання наукових статей, тез доповідей; презентації результатів виконаних завдань та досліджень. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний).
<i>Теоретична біологія</i>		
ПРН 4.4 Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 4.1 Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 3.2 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.9 Визначати інформаційну цінність джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.8 Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.7 Аналізувати наукові праці в галузі біології, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.6 Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.5 Формулювати наукову проблему з огляду на стан її наукової розробки та сучасні наукові тенденції.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма

		підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.3 Проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.2 Формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 1.2 Фундаментальні праці провідних зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.1 Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН1.1 Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі біології та суміжних галузей знань.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
<i>Екосистемологія з основами фітосозології</i>		
ПРН 4.1 Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.1 Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН1.1 Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі біології та суміжних галузей знань	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит..
ПРН 1.2 Фундаментальні праці провідних зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
<i>Еволюційна біологія</i>		
ПРН 2.8 Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.9 Визначати інформаційну цінність джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН1.1 Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі біології та суміжних галузей знань.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.

		іспит.
ПРН 1.2 Фундаментальні праці провідних зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.1 Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.3 Проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.7 Аналізувати наукові праці в галузі біології, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.6 Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.5 Формулювати наукову проблему з огляду на стан її наукової розробки та сучасні наукові тенденції.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 3.2 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 4.1 Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 4.4 Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
<i>Досягнення сучасної біології</i>		
ПРН 1.2 Фундаментальні праці провідних зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН1.1 Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі біології та суміжних галузей знань.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 4.4 Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 3.2 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.9 Визначати інформаційну цінність джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.8 Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма

досліджуваної проблеми.		модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.7 Аналізувати наукові праці в галузі біології, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.6 Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.5 Формулювати наукову проблему з огляду на стан її наукової розробки та сучасні наукові тенденції.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.2 Формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.1 Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.3 Проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
<i>Біогеоценологія з основами охорони екосистем</i>		
ПРН 4.4 Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 4.1 Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі біології, лідерство та автономність під час їх реалізації.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 3.2 Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях в фахових виданнях, вести конструктивний діалог з рецензентами та редакторами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.9 Визначати інформаційну цінність джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.8 Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.7 Аналізувати наукові праці в галузі біології, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.6 Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю:

		опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.5 Формулювати наукову проблему з огляду на стан її наукової розробки та сучасні наукові тенденції.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.3 Проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.2 Формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 2.1 Формулювати мету власного наукового дослідження в контексті світового наукового процесу, усвідомлювати його актуальність і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН 1.2 Фундаментальні праці провідних зарубіжних вчених та наукових шкіл у галузі дослідження.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання	Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.
ПРН1.1 Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі біології та суміжних галузей знань.	Лекції, семінарські заняття, дистанційне навчання.	Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання: Форми поточного контролю: опитування, тестування. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Форма підсумкового семестрового контролю: залік (усний), іспит.